

Cornell University
ILR School

Cornell University ILR School
DigitalCommons@ILR

Gerechtigkeit (Yiddish Justice)

International Ladies' Garment Workers' Union
(ILGWU)

11-1940

Gerechtigkeit (Vol. 22, Iss. 11)

International Ladies Garment Workers Union (ILGWU)

Follow this and additional works at: <https://digitalcommons.ilr.cornell.edu/gerechtigkeit>

Thank you for downloading an article from DigitalCommons@ILR.

Support this valuable resource today!

This Article is brought to you for free and open access by the International Ladies' Garment Workers' Union (ILGWU) at DigitalCommons@ILR. It has been accepted for inclusion in Gerechtigkeit (Yiddish Justice) by an authorized administrator of DigitalCommons@ILR. For more information, please contact catherwood-dig@cornell.edu.

If you have a disability and are having trouble accessing information on this website or need materials in an alternate format, contact web-accessibility@cornell.edu for assistance.

Gerechtigkeit (Vol. 22, Iss. 11)

Keywords

International Ladies' Garment Workers' Union, ILGWU, Gerechtigkeit, labor unions, clothing workers, textile workers, garment workers, garment industry, New York, United States, Yiddish, Jewish

Comments

Justice was the official publication of the International Ladies' Garment Workers' Union ILGWU from 1919 to 1995. Editions of *Justice* were published in English, Italian, Spanish, and Yiddish. When compared side by side, the content of some of these different editions of *Justice* shows significant differences.

Gerechtigkeit was the Yiddish-language edition of *Justice*.

פילע קלעים פאר מיטען בענעפֿים צוריקגעוויזן צוליב הינמער-שמעלינקייט אין דיום

דער ערשטער באריכט וועגן קלעים פאר טיטען בענעפֿים, וואס די אינטערנעשנעלע האט אויסגעשאלט אין צוריקגעוויזן, וואס ווייטערע ווערן הער וואנדער, שטערמאן פון דער טיטען בענעפֿים קאמיטע, האט פאר-קענטליכט, באווייזט, אז א באריכטענדע צאל קלעים פאר טיטען בענעפֿים ווערן צוריקגעוויזן איבער דעם האט די פארשטאנדענע מיטגלידער זינען שולדיג גע-ווען מער ווי דרייצען וואכען דיום אין דער יוגאן. איבער דעם האבען זייערע יורשים פארלאזט דעם רעכט איינצו-פאנען 150 דאלאר בענעפֿים.

ארייטער פֿייערן פֿריערס 50-יאריגע יובילעאם

שבת, דעם 10טען סעפטעמבער, האבען די ארייטער פון די שפּעטער פון ברודער הערמאן פֿריערס דיסטריקט, געגעבען אן עהרענדיקעם צו פֿייערען זיין טאטע-יאריגען געבורטסטאג און צען יאר פון זיין באזאמער אין דער יוגאן.

עס זינען געווען פארטראגען קאמיטעס פון אלע שפּעטער, וועלכע פֿריער פארטרעט, ווי אויך א גרויסע צאל געסט פון ארגאניזאציעס, וועלכע זינען געקומען באגרייסען דעם יובילאר.

דער אָנרעדט איז געפֿענעט געווארען פון ברודער נעט עפֿשטיין, שטערמאן פון דער אראנדשטעטס קא-מיטע, וועלכער האט אין א קורצער איינלייטונג באגרייסט דעם יובילאר און האט פֿארגעשטעלט דעם טאטעמאט-טער, ברודער מאָריס האַפּמאן, וועלכער האט אין נאָמען פון די ארייטער פון די שפּעטער געדאנקט דעם יובילאר פאר דער גוטער ארייט וואס ער האט געטאן ביז איצט, און געוואונען אים נאך אלגע יאָרען פון טעטיגקייט.

עס האבען נאכגעפאלגט באגריסונגען פון מאנכע טשערלייט, ווי ברודער מ. שאַץ, ברודער הער אילאנד, הערשטערמאן פון העפֿט'ס שפּעטער, עס האבען אויך באגרייסט דעם גאסט רובין צוקערמאן, שטערמאן פון לאקאל 117; ברודער בענדזשאמין קאפּלאן, מענדעווער פון אמעריקען דעפארטמענט; מאָריס פֿיינבערג, מע-נדזשער פון אינדאסטריעל קאָנטינעל און בענדזשאמין גאלוב, אסיסטענט מענדעווער פון לאקאל 117.

ברודער טשארלי אַרנאָנסקי האט אין נאָמען פון דעם סטעי פון דעם אמעריקען דעפארטמענט, פרעזע-טירט דעם יובילאר מיט א יילבערע פֿינאנצער קייט.

די פארמאלטע האבען אַנערקענענדיקט א טעלעגראמע צו ברודער ל. ליווי, מענדעווער פון לאקאל 117 מיט א וואונדער פאר זיין גיכער ערשולאנג.

צום לעצט איז פֿארגעשטעלט געווארען דער יוביל-לאך, ברודער פֿריער, וועלכער איז זייער וואריס איינ-גענומען געווארען פון אלע פארמאנעטלע, און אויך א געלונגענעם וועג געשילדערט די לאנגע אין שפּאניע אויף זיין פארלאנג האבען זיך אלע אייגענעשטעלט אין אַנדעקע פון די וועלכע האבען געגעבען זייער לעבן פאר מרייזיט.

די אראנדשטעטס קאמיטע האט באויליגט \$19.50 פאר די שפּאניע קרבנות.

אראנדשטעטס קאמיטע:

נעט עפֿשטיין, שטערמאן.
מאָריס האַפּמאן, סטערמער.
נערשון קופּער, סטערמער.
מאָריס שאַץ, סטע שפּאניע.
שניידערמאן, מ. בעקערמאן.

נאָמען	דאָטום	לאָקאל	לענדשטער	עלסטער	אויסגעצאלט צו
מאָריס מאָריס	2	60	812	57	אלמנה
מאָריס מאָריס	7	8	238	60	טאכטער
מאָריס מאָריס	8	100	3083	69	ברודער
מאָריס מאָריס	13	22	16476	51	זון
מאָריס מאָריס	13	188	923	23	מוטער
מאָריס מאָריס	17	150	2029	43	מאן
מאָריס מאָריס	18	22	30092	32	אלמנה
מאָריס מאָריס	21	35	396	56	"
מאָריס מאָריס	26	22	40589	56	"
מאָריס מאָריס	26	22	8180	50	"
מאָריס מאָריס	27	9	7397	52	"
מאָריס מאָריס	30	100	3621	54	טאכטער
מאָריס מאָריס	31	117	5722	50	אלמנה
מאָריס מאָריס	1	89	6486	50	מוטער
מאָריס מאָריס	1	18	236	42	אלמנה
מאָריס מאָריס	11	89	22541	58	מאן
מאָריס מאָריס	12	117	10182	50	אלמנה
מאָריס מאָריס	17	22	22236	50	"
מאָריס מאָריס	17	117	3671	50	"
מאָריס מאָריס	18	155	1424	62	טאכטער
מאָריס מאָריס	18	57	858	53	מאן
מאָריס מאָריס	19	18	54	57	פֿרוי
מאָריס מאָריס	22	145	2623	64	"
מאָריס מאָריס	24	89	2345	42	"
מאָריס מאָריס	27	20	1716	68	זון

צוריקגעוויזן קלעים:

נאָמען	דאָטום	לאָקאל	לענדשטער	עלסטער	אורזאך פאר צוריקווייזן
מאָריס מאָריס	1	117	3166	—	צוריקשטייענד אין דיום
מאָריס מאָריס	9	117	8932	—	"
מאָריס מאָריס	9	9	7559	52	"
מאָריס מאָריס	8	35	—	—	"
מאָריס מאָריס	9	117	7900	—	"
מאָריס מאָריס	11	112	1218	—	ניט קיין יאָר א מיטגליד
מאָריס מאָריס	16	226	190	—	צוריקשטייענד אין אַסעטמענט
מאָריס מאָריס	26	117	4958	—	צוריקשטייענד אין דיום
מאָריס מאָריס	26	117	1369	—	"
מאָריס מאָריס	14	838	146	50	ניט קיין יאָר א מיטגליד
מאָריס מאָריס	22	48	10822	65	ניט קיין יאָר א מיטגליד

ארייטער וועלכע האבען געמוסט אין אן אנדער סטייט קענען איצט קריגען זייער בענעפֿים

דער ריטורש דעפארטמענט פון דער אינטערנע-שנעלע מעלדעט, אז לויט אן אָפּמאך וואס עס איז איצט געשלאסען געווארען צווישען אלע סטייטס און טערי-טאריס פון די פארמייגטע שטאטעס, מיט דער איי-נאם פון אַכט, קענען איצט ארייטשלאזען, וואס האבען זיך אריינגעצויגען פון איין סטייט אין א צווייטען, קריגען זייערע ארייטשלאזע אינשורענעס בענעפֿים אין דעם סטייט וואו זיי האוינען.

לויט דעם אָפּמאך, וואס איז אונטערגעשריבען געווארען, מענען צווייגע ארייטער, וועלכע זינען בא-רעכטיגט צו ארייטשלאזע בענעפֿים אין א סטייט וואו זיי האוינען מער נישט, זיך רעדוויסאָרירען אין דעם נייעם סטייט וואו זיי האוינען, ווען אן ארייטער, צום ביי-שפּיל, האט געארבייט אין ניו יארק אין 1937 און האט זיך אריינגעצויגען נאך קאליפּאניע, קען ער קריגען פון דעם סטייט וועלכער האט זיך געפֿענעט.

GERECHTIGKEIT
A LABOR JOURNAL
Published every month by the
International Ladies' Garment Workers' Union

Office of Publication:
718 Bergen Ave., Jersey City, N. J.
General Office:
3 West 16th St., N. Y. C. Tel. WAtkins 9-6889

DAVID DUBINSKY, President
and General Secretary-Treasurer
DR. B. HOFFMAN, Editor

Subscription price, paid in advance, \$1.00 per year.
Vol. XX, No. 10 October, 1938

Entered as Second Class Matter, August 7, 1928
at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act
of August 6, 1912. Accepted for mailing at
special rate of postage, provided for in Section 1103,
Act of Oct. 3, 1917, authorized on Jan. 23, 1919.

געזעצליכע

בייטער באוועגונג פארגעשטעלט מיט זיך אן אנגע-הויזער גרויסע מאכט אין אמעריקאנער לעבען. פאר דער אינטערנעשנעלע האט זיך גע-שטעלט די אויפגאבע צו העלפען בריינגען דעם גע-ווינשטען פרידען, שטעהט איצט די פראגע ווי אזוי זי קען ווייטער ווירקען אין אט דער ריכטונג. די אר-בייט פאר פרידען וואלט געווען א סך האפנונגסולעך, ווען די פירערשאפט פון דער ס. י. א. וואלט איצט נישט באשלאסען צו האלטען א קאנווענשאן.

א נייער שטראהל פון האפנונג פאר פרידען האט זיך באוויזען אין דער צייט פון דער קאנווענשאן פאר דער אמעריקאנער פערזענליכע און זייער יוסטאן. עס האט פאסירט עטוואס אונגעוויינליכעס. דער פרידענעם פון די פאראייניגטע שטאטעס פון אמע-ריקע האט אפגעלירט צו דעם פרידענעם פון דער אמע-ריקאנער פערזענליכע און זייער פאר פרידען און איי-ניגקייט אין דער אמעריקאנער ארבייטער באוועגונג. דאס האט נישט געקענט פארפעלען צו מאכען א וויר-קונג. זי האט טאקע גלייך געטונען דעם אויסדרוק דורך דעניעל טאָבין, דער פרידענעם פון דער טיט-סטערס יוגאן, איצט די גרעסטע יוגאן אין דער אמע-ריקאנער פערזענליכע און זייער פאר פרידען און איי-ניגקייט אין דער אמעריקאנער ארבייטער באוועגונג. דאס האט שווערע געמאכט דעם וועג צו פרידען.

די פראגע פאר דער אינטערנעשנעלע איז, אַלזא, נישט בלויז וועגען דער באשלינגען אין דער קאנווע-נשאן, נאר ווי אזוי אונטער די אומשטענדען צו געפֿ-נען דעם בעסטען וועג ווייטער צו ווירקען, אז דער געהאפטער פרידען זאל וואס גיכער קענען קומען.

צווישען די וויכטיגע פראגען, וואס עס וועט אויס-קומען דעם מיטגליד פון דער געזעצליכע עקזעקוטיווע צו פארשטאנדלעך, וועט זיין די נעקסטע קאנווענשאן פון דער אינטערנעשנעלע.

די נעקסטע רעזולטירע קאנווענשאן פון דער אינ-טערנעשנעלע דאָרף אָפּגעהאלטען ווערען דעם קר-מענדיגען מאי. עס וועט, אז עס איז איבערגעבליבען דערבייגען זיך שוין אָפּגעגעבן גרייטען און איהר. עס האט זיך אָבער ביי דער פירערשאפט פון דער אינ-טערנעשנעלע דערוועקט א פראגע, אייב עס איז טאקע דורכאויס נויטיג צו האלטען א קאנווענשאן דעם נעק-סטען מאי. א קאנווענשאן פון דער אינטערנעשנעלע קאסט אפ א גרויסע סומע געלט און עס נעמט צוועק דאס מיטעל טוען פון דער יוגאן און זייער טאג-טעג-ליכער ריטניגער אַרבייט. נאר ווען עס זינען פאָרן וויכטיגע פראגען, וואס דארפֿען פארהאנדעלען און אַכט-שיידען ווערען, קען עס נישט זיין קיין רייד וועגען אָפּגעלענע א קאנווענשאן. זי מוז געהאלטען ווערען אין צייט. ווי זי לאנג איז אָבער איצט וועגען זיך פארלויפֿטיג נישט קיין באַזונדערס וויכטיגע פראגען, פאר וועלכע א קאנווענשאן זאל זיין דורכאויס נויטיג. עס קען דעריבער זיין א סכרא, אז מען זאל אָפּלענען די קאנווענשאן אויף א יאהר שפעטער.

עס פארשטעהט זיך, אז ווען אַזא באשלוס זאל אנגענומען ווערען פון דער געזעצליכע עקזעקוטיווע וועט ער מומענט ווערען צו דערפֿענדיגן אַפּשטימונג צו אַלע לאקאלס פון דער אינטערנעשנעלע.

פֿען אַט די וועלכסטשטענדיגע פערמאנענטע צענטראלע קערפערשאפט, וואס די אינטערנעשנעלע איז אַזוי אויס-געשפּראכען געגען.

אָבער אַזוי איינפאך איז די פראגע דאך נישט. די פירערשאפט פון דער אינטערנעשנעלע האט זיך פון אָנפאנג נישט גענאָרס און האט פאראויסגעזע-הען, אז דער שטרייט וואס האט זיך אָנגעפאנגען אין פונג פון דער קאמיטע פאר אינדוסטריעלער אַרבייט-זאציע (ס. י. א. א.) קען פירען צו א דאָל יוגאן. אויף דעם פערטעל-הערליכען מיטגליד פון דער געזעצליכע עקז-קוטיווע פון דער אינטערנעשנעלע, וואס איז אָפּגע-האלטען געווארען אין קליינלאַנד, אין א קורצער צייט נאָכדעם, ווי די ס. י. א. איז געשאַפֿען געווארען איז די פראגע גאנץ ברייט דיסקוטירט געווארען. פרעז-דענט דובינסקי האט אויף יענעם מיטגליד ערקלערט, אז ער קאן פאראויסזעהן די געפאָר פון א דאָל יו-ניאן, נאר די אונטערנעמונג צו אַרגאניזירען די מי-ליאנען אונאַרגאניזירטע אַרבייטער איז אַזא וויכטיגע, אז מען קען זיך פון איהר נישט אָפּזאָגען. מען וועט בלויז דארפֿען שטעהן אויף דער וואך און אָנפֿירען צו אַלע מעגליכע מיטלען די געפאָר פון א שפּאַלטונג צו פאָרמיידען.

די אינטערנעשנעלע האט איהר פליכט ערפילט פון ביידע זייטען. זי האט פיל מיטגעהאלטען אין דעם קאמפּעין פון דער ס. י. א. צו אַרגאניזירען די אַרבייטער פון די מאַסען-פֿאַרזאָרע אינדוסטריעס און זי האט אויך אין דערוועלכער צייט געוואלט צו ווירקען מיט אַלע איהרע כוחות, אז דער ריט, וואס איז געשאַפֿען געווארען אין דער אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג, זאל וואס גיכער גאנץ געמאכט ווערען. פרעזידענט דובינסקי האט זיך גאנצע צייט נישט אויס-געלאָזען קיין געלעגנהייט צו פֿאַרבריען צונויפֿצו-בריינגען די שטרייטענדע צדדים און שפּאַנען פרידען צווישן זיי. ליינדער האבען זינען באמיתונגען אין דעם פרט פארלויפֿטיג זיך נישט געקרינט מיט דעם גע-ווינשטען ערפאָל. אָבער זיי טארען דאך נישט אויס-ווען עס זאל זיך איצט איינגעבען צו שפּאַנען א פרידען צווישען דער א. ס. י. א. און דער ס. י. א. וואס די אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג אַרומטעגט קומען פון איהר דריי-הערציגען אינערליכען שטרייט א פיל פארשטאנדען. די צאל פון אַרגאניזירטע אַר-בייטער האט זיך אין דער צייט אַזוי גוט ווי פֿאַר-דאָפֿעלט. דער שטרייט מיט דער ס. י. א. האט געוועקט ענערגיע און טעטיגקייט אין דער אמעריקאנער פערזענליכע און זייער פאר פרידען און איי-ניגקייט אין דער אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג. די א. ס. י. א. וואס די אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג האט פארייכערט, אז איהר מיטגלידער צאל איז היינט בא-דייטענד גרעסער ווי אין דער צייט איידער זי האט סוספּענדירט די נויטיגס פון דער ס. י. א.

מיר נעמען זיך דא נישט אונטער צו אונטערוועקען אויף וויפיל עס זינען פינקטליך די ציפערען וואס די א. ס. י. א. וואס די וועגען איהר איצטיגער מיט-גלידערשאפט און די ציפערען, וואס די ס. י. א. וואס די וועגן איהר מיטגלידערשאפט, אָבער מיט אַלע קאַרעקציעס, וואס יעדער צו מאַכט אין דעם אָנפֿירענעם ציפער, קומט עס אַלץ אַרויס, אז ביידע צוזאַמען הא-בען איצט א רייגע צאל אַרגאניזירטע אַרבייטער, אַזא צאל, וואס די אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג האט עס ביי איצט קיינמאל נישט געהאט, און ווען עס זאל זיך איצט איינגעבען צו בריינגען פרידען ווייטער די צוויי שטרייטענדע צדדים וואלט די פאראייניגטע אַר-

שטימט פאר דער יובילאר פארמיי

די אינטערנעשנעלע פֿאַ-דערט אויף אַלע אירע מיטגלי-דער, וואס זינען בירגער אין לאַנד, אז זיי זאלען געהן דעם 8טען נאוועמבער צו די וואַלען און שטימען פאר די קאנדידאטען פון דער יובילאר פארמיי.

אין דער קורצער צייט פון איר עקזיסטענץ איז די יובילאר פארמיי געווארען א גרויסער איינפלוס-רייכער פֿאַ-ליטישער כח, און עס איז אין די אינטערעסען פון די ארייטער, אז איר איינפלוס און ווירקונג זאלען וואקסען און ווערען גרעסער. עס איז די פארמיי פון די ארייטער און זי קעמפט פאר זייערע אינטערעסען.

די יובילאר פארמיי האט אָפּגעהאלטען א גרויסען זיג מיט א יאָר צוריק אין די וואַלען פון דער שטאַט ניו יארק און זי דארף ביי די איצטיגע וואַלען אָפּהאלטען נאך א גרעסערע זיג. די איצטיגע וואַלען זינען באווא-דערט וויכטיגע און עס איז דעריבער באוואונדערס וויכטיג, אז די יובילאר פארמיי זאל אין זיי זינען, זאל דעריבער יעדער מיטגליד פון דער אינטערנעשנעלע, וואס האט א רעכט צו שטימען, נישט פארפעלען דינסטאג, דעם 8טען נאוועמבער, צו ערפילען זיין פליכט.

אויף דער לעצטער זייט פון דעם נומער "גערעכ-טיגקייט" איז אָנגעגעבען ווי אזוי צו שטימען פאר די קאנדידאטען פון דער יובילאר פארמיי און ווי צו שטימען פאר די אַמענדמענטס צו דער קאנסטיטוציע פון ניו יארק סטייט.

צו דעם מיטגליד פון דער געזעצליכע עקזעקוטיווע פון דער אינ-טערנעשנעלע, וואס וועט אָפּגע-האלטען ווערען אין דער צוויי-טער וואך פון נאוועמבער אין וואַשינגטאָן, וועט אויסער די פראגען, וואס האבען צו טאן די-רעקט מיט די אינטערעסען פון אונזער גרויסער יוגאן, אויך דארפֿען פארהאנדעלען א פראגע, וואס באַרייט די אינטערעסען פון דער גאנצער אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג. עס איז די פראגע פון דער קאנסטיטוא-רענדער קאנווענשאן פון דער ס. י. א. וואס דאָרף זיך עפענען דעם 15טען נאוועמבער אין פיסטבורג.

עס איז נישט בלויז די פראגע אויב די אינטערנעשנע-לע זאל זיך באשלייגען אין דער קאנווענשאן אָדער נישט, אָדער פֿאַר זיך וואלט אפטר געווען גאנץ לייכט צו אָנטשיידען ווען זי וואלט נישט געווען פארבוי-דען מיט א סך אַנדערע פראגען, וואס קומען נאך איר.

די אינטערנעשנעלע האט דורך איהר פֿרעזידענט דייזיד דובינסקי ביי פֿאַרשידענע געלעגנהייטען ער-קלערט, אז זי האט זיך פֿאַרבוונדען מיט דער ס. י. א. בלויז פאר דעם צוועק צו העלפען אַרגאניזירען די מיטגלידען אונאַרגאניזירטע, וואס זינען פון דער אמע-ריקאנער פערזענליכע און זייער פאר פרידען און איי-ניגקייט אין דער אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג. די א. ס. י. א. וואס די וועגן איהר מיטגלידערשאפט, אָבער מיט אַלע קאַרעקציעס, וואס יעדער צו מאַכט אין דעם אָנפֿירענעם ציפער, קומט עס אַלץ אַרויס, אז ביידע צוזאַמען הא-בען איצט א רייגע צאל אַרגאניזירטע אַרבייטער, אַזא צאל, וואס די אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג האט עס ביי איצט קיינמאל נישט געהאט, און ווען עס זאל זיך איצט איינגעבען צו בריינגען פרידען ווייטער די צוויי שטרייטענדע צדדים וואלט די פאראייניגטע אַר-

הקניין והחלטות אלו אינן כוחות שיש להם זכות קדמיות על פני כל דבר אחר. הם כוחות שיש להם זכות קדמיות על פני כל דבר אחר, וזוהי הבעיה של כל המערכת. כל המערכת היא מערכת של חוקים, וזוהי הבעיה של כל המערכת. כל המערכת היא מערכת של חוקים, וזוהי הבעיה של כל המערכת.

וואס איז דאס אזעלכעס אמעריקאניזם?

פון ש. יאנאווסקי

אזא קאנדידאט פאר'ן סענאט, וועלכער קאן געוויס נישט זיין בעסער ווי זיין גוטזאגער, כאטש ער שרייט פון אלע דעכער, אז ער איז א הונדערט פראצענט ניו דיעלער, דאס איז ווירקליך עטוואס, וואס מאכט דעם אמעריקאניזם שוין גארנישט אזוי זעלבסטפארשטענדליך און קלאר.

און אט האט איהר נאך א טשיקאוווען פאל, וואס שטעלט א גרויסען פראגע צייכען אויף דעם אמעריקאניזם.

אין האב דא אין זינען דעם סטערעטיפאל. אן ענגלישער שריפטשטעלער, וועלכער איז זעהר גוט פאן פולער אין דער וועלט פון געדאנק, ער האט צו זיין קרעדיט פילע שטארק געלייגטע ביכער, וועלכע ווערן אפילו אין אמעריקע שטארק פארשפרייט. ער איז שוין דא איינמאל געווען אין אמעריקע, געהאלטען א סך לעקטורס, און אמעריקע און איהר רעגירונג איז נאך אלץ גאנץ. איז ער געקומען איצט נאך אמאל אין אמעריקע מיט א וויזא, אלזא מיט דעם פולען רעכט אריינצוקומען אלס גאסט. נ.ה. האט מען זיך דערמאנט אז ער האט זיך איינמאל אויסגעדיקט צו גוטסטען פון א רעוואלוציע. זייט אבער יענער צייט האט ער זיך אין גאנצען געזענערט. ער האלט נישט פון אומזארגען די רעגירונג מיט געוואלד. איין רוט ער זיך שוין נישט מער קאמוניסט, נאר סאציאליסט, כאטש ער גלויבט אז עס וועט אמאל קומען צום קאמוניזם. איז דאך מין אלס שעהן, דאס אלעס אבער העלפט איהם גארנישט מען האלט איהם נאך אלץ פארשפארט אויף עלים איי לאנד. און דא איז נישט אזוי די געמיינהייט, דער פאר ברעכען געגען דאס רעכט פון פרייער רעדע, ווי די קאלאסאלע גארשישקייט. באטראכט עס, זייער ביכער ווערען נישט פארבאטען, אלס עטוואס טריפה'ס, און פאר א ווארט זיינע ציטערט מען.

ער אליין לייקענט, דאס ער איז א קאמוניסט און דאס ער האט ווען עס איז געהערט צו דער קאמוניסטישער פארטיי, אבער אנגענומען, אז ער איז יא א קאמוניסט און ער איז יא א שרעקליכער פארקאטשט, און דאס ער גלויבט טאקע אז נאר דורך א רעדע לויזע קאן די איצטיגע ארדנונג געשטירטע ווערען, דענקט איהר אז ער איז טאקע אין איינפאלג מיט דעם געדאנק פון דעמאקראטיע פון דעם פיל געריסטען אמעריקאניזם. אז אלע געפערליכער מענטש טאר נישט בארטרעטען דעם אמעריקאניזשען באדען, ווייל ער קאן איהם נאך חלילה פארשוועכען?

אויב עס איז גוט און געזעצליך צו דעפארטירען אזא מענטשען ווי סטערעטיפ, ס'איז דאך מעיאר העבן פון דושיוריו מיט טאקע א גוטער אמעריקאנער און גוטער פארטיי, ווען ער האט געמאכט אונז מעגליך נארמאל טאמאס אויסצוארבעט זיין רעכט אויף רעדע'פרייהייט? אויב דאס קאן מיט רעכט טאן דער סטעיט-דעפארטמענט אין וואשינגטאן, וואס האט דאך מעיאר העבן געהאנדעלט אין דעם ריכטיגען גייסט? און אט נאט איין נאך א פאל, וועלכער שטעלט אונטער א פארגע-צייכען אלע אונזערע דעמאקראטישע אינסטיטוציעס.

ווי איהר ווייסט איז עס שוין צוויי און צוואנציג יאהר, ווי טאמ מוני און בילינגס שטאכטען אין סאן קווענטין געפענגעניס. אין די צוויי און צוואנציג יאהר איז קלאר געווארען פאר אלעמען, וועלכע זיינען נאר ערליך גענוג נישט צו פארשטאפען זייערע אייערע און בלינד מאכען זיך געגען פאסטען אז געגען אט די צוויי מענטשען איז באגאנען געווארען דער געמיינטער פאר ברעכען. מען האט פשוט אויסגעראכט אויף זיי א בלבל און א פארברעכען, וואס זיי האבען קיינמאל נישט באגאנען, אין דעם לויף פון דער צייט האט מען אויס געמונען, אז די אלע עדות, וועלכע דער שטעט האט ארויסגעפירט געגען זיי, זיינען געווען פשוט אפגע-קויפט און קארופטירט פון דעם שטאט. אין לויף פון דער צייט האבען די עדות אליין זיך מודה געווען אין זייער פארברעכען. אויך די מעהרסטע דושיורי-לייט ווי אויך דער דושיוריו גופא האבען ערקלערט זייער געפאלען עטווא. האבען דאך מוני און ביל-לינגס שוין באדארפט זיין פרייע מענטשען, און דאך שטאמט טען זיי נאך אלץ אין פריזאן. איז דאס אליין שטעלט אונטער א גרויסען פראגע צייכען דעם אמעריקאניזם, פונדעסטוועגן איז כאטש געווען גוט דאס, וואס מען האט לכל הפחות ביז איצט נאך נישט אין גאנצען באר-רייבט אן צוויי ארייטער-מארטירער פון דער האט?

אויסגעפירט, מען האט זיי נישט געלאזט א ווארט אויס-ריידען. ווי איהר ווייסט, איז פארגעקומען א כלומר-שטיגער טראיעל, אבער דער גאנצער עסק איז צו ריבען געווארען. עס איז געווען קלאר פאר אלעמען אז דער דושיוריו, וואס דארף עס רעפערענצירען די גערעכטיגקייט, איז געווען און איז נישט מער און נישט ווייניגער ווי דער לאקעי פון מעיאר העבן. באלד נאך דעם האט טאמאס זיך געווענדט צום דירעקטאר פון פאבליק סיטיסי פאר אן ערלייבעניש צו ריידען און צו האבען א מיטינג אויפן דושיוריואל סקווער אין דושיור-ריכטיג, צונעמענדיג זיך טאמאס'ען דאס רעכט צו ריידען און זיך דעם עולם אין דושיוריו סיטי דאס רעכט צו הער-רען, אויב ער האט געלויבט, אז טאמאס'עס רייד וואל-טען געקאנט בריינגען צו א ריאט.

אין אנדערע ווערטער, אונזער גאנצעס רעכט פון פרייער רעדע און פרייער פארזאמלונג וואס איז אונז גארנטירט פון דער קאנסטיטוציע הענגט אויף משקולות און איז גאר קנאפדאס ווערט. ווען אירגענד אן איי-ספעקטאט פון פאבליק סיטיסי אדער ווען אירגענד א מעיאר באשליסט, אז אין זיין מדינה איז נישט אזא זאך ווי פרייע רעדע.

אבער, נאטירליך, צוליב דעם אליין איז דער אמע-ריקאניזם נאך נישט אנגעפערענט. מאלע וואס א טאמאס דור איז א שטעטלעכע פאלט איין? מאלע, וואס א דושיוריו לאקעי פון דער פאליטישער מאשיין, קאן אויסשפילען. מיר האבען געהאט א גאר גרויסע רעכט צו פיהלען זיך נישט געשלאגען, וואריס נישט קיין אנדערע, ווי פרעזידענט ריזוועלט אליין איז אין א פאר מאנאטען שפעטער ארויסגעקומען אין איינער פון זיינע רעדען מיט פאלגענדער ערקלערונג:

"אויך בין איך שטארק פאראינטערעסירט מיט דער שטעלונג פון א קאנדידאט אדער פון זיינע גוטזאגער בנגוע די רעכטע פון אמעריקאנער בירגער פון פאר-זאמען זיך פרייליך צו ארויסצואבען עפענטליך זיי-ערע מינונגען וועגען וויכטיגע פאליטישע און סאציאלע פראגען. עס קאן זיין קיין קאנסטיטוציאנעלע דע-מאקראטיע אין אירגענד וועלכע קאמוניטי, וועלכע פארליקענט. דעם איינצעלנעם זיין פרייהייט צו ריידען אין גאט צו דינען ווי ער ווילנעט עס. דאס אמערי-קאנער פאלק וועט זיך נישט לאזען אפמארשן פון איי-מיצען, וועלכער מאכט א פארוו צו אונטערדיקען איי-דוידעלע פרייהייט אונטער דער פרעסענזיע פון פאט-ריאטיזם."

און כאטש ריזוועלט האט נישט אנגעווען העיגע'ן מיטן נאמען, האבען דאך אלע געוואוסט, אז ער מיינט נישט קיין אנדערע, ווי טאקע דעם מעיאר פון דושיוריו סיטי. מיינט איהר דאך, אפשר, אז דאס האט עפעס געשאט העיגע'ן אין זיין עפענטליכען לעבען. און מען האט איהם ארויסגעווארפען אלס מעמבער פון דער דע-מאקראטישער נאציאנאלער פארטיי, הייבט זיך עס גאר נישט אן. אונזער פרעזידענט, וואס איז אזוי גיט קארג מיט שנהען פראדען האט זיך די טען מיט העיגע'ן איבערגעבעטען. ריזוועלט האט באדארפט א הייסען הונדערט פראצענטליגען נירדליכער אלס קאנדידאט אין סענאט האט ער נישט גענומען קיין בעסטען גוט זאגער פאר זיין הונדערט-פראצענטליגען ניו דיעלער קאנדידאט אין סענאט פאר דושיוריו, ווי דעם גרויסען מעיאר העג, וועלכער טרעט די פרייהייט פון דעם איינצעל-נעם מיט די פיס אונטער דעם מאנטעל פון פאטריאטיזם. און דאס, ווי מיר דוכט זיך, איז שוין א פיל ערנסטערע זאך. מילא, אז עס האט זיך געהאנדעלט אום אזא גארנישט ווי העג קאן מען עס נאך פאר-ריידען. אפשר איז עס אויך נישט אזוי געפערליך, וואס א געוויסער דושיוריו האט פרובירט ריינצושטעלן דעם פאליטישען העג. אבער אז דער פרעזידענט זאל אזוי גיך פארגעסען, וואס ער האט געזאגט וועגען אזעלכע גוטזאגער, ווי העג און זאל פון זיינע הענט אנגעבען

פער ווייסט איהר דעם ריכטיגען טייטש פון אמעריקאניזם. אמעריקאנישקייט, מוז אבער דער שרייבער פון די שורות, זיין גאנץ אפגעווערציג מיט איין און ערקלערען, אז ער איז שטארק מבולבל אין דעם ענין.

אפדוכטען, אז דאס איז גארנישט אזא שווערער פאר-פלאנעטערע ענין, איבער וועלכען מען זאל זיך דאר-פען דעם קאפ ברעכען, וואריס, ווי די מעשה איז, ווייס דאך יעדער אז אמעריקאניזם מיינט פונקט דער היפוך פון אלץ, וואס מען פארשטעהט אונטער די ווערטער: נאציזם, סאשיזם, דיקטאטור. אמעריקאניזם וועט איין יעדער פאטריאט ערקלערען, מיינט פרייהייט פון ריי-דען, וואס מען שרייבען, פרייהייט פון פארזאמלען זיך. נאטירליך, אמעריקאניזם, דאס מיינט די בעסטע און לעבענס-וויכטיגסטע פרייהייט-טראדיציעס פון אמע-ריקע. ווער ווייסט עס נישט? און אויב עס זיינען דא אזעלכע, וועלכע ווייסען עס נישט קאן מען און מען זאל זיך טאקע נאר באדויערען.

אוי דאס טאקע טיילווייז אמת, אבער איז טאקע נאך דאס אמעריקאניזם? איהר פארשטעהט, ווען איהר זאגט, למשל, טרייד-יוניאנים, ווייסט איהר אז דאס איז אזא לעהרע וועל-כע ערקלערט די דרינגליכקייט-און נויטווענדיגקייט פון ארייטער-איניגקייט און דאס יעדער איינער וואס טרייט צו מאכען שפאלטונגען צווישען די ארייטער אין אן ארייטער-שונא. דאס זעלבע ווען איהר זאגט, למשל, סאציאליזם, ווייסט איהר, אז דערמיט מיינט מען אזא ארדנונג, אין וועלכע די איינפירונג פון שטארקע זאל נעמליך אפגעשטאט ווערען, און וואס זאל זיין פונקט דער היפוך פון סאציאליזם, אונטער וועלכען, אונטער די בעסטע אומשטענדען ווערט א דריטעל פון דער באפעלקערונג געזאמלונג צו א לעבען פון דחיות און נויט. אבער ווען איינער זאגט אמעריקאניזם, און דערצו שרייט ער נאך אויס, אז ער וויל גארנישט וויסען פון אנדערע, "אימער", ווייל אמעריקאניזם שליסט פאר איהם איין אלעס. גוטער אמעריקאניזם איז פאר איהם די פארקערטע און אלץ וואס איז גרויס און שעהן און עהרליך און איז א ביטערע באקעמפערין פון אלץ, וואס איז שלעכט, געמיין, ערליך, מוז מען זיך פארטראכטען צי דאס איז טאקע אזוי, צי דאס מיינט טאקע אמעריקאניזם.

אין ווייס, אז אין דער איצטיגער צייט איז שווער צו ווענען צווישן אויף אונזער ארדנונג, וועלכע דער-ווייל שטעלט מיט זיך פאר אלץ וואס געהט אונטער דעם נאמען ציוויליזאציע און קולטור. בעת ארום און ארום ברענגעט דער שוידערליכסטער באבראיום, און דאך, ווי מיר דוכט זיך, זיינען דא שטארק סימנים, אז אויך ביי אונז גיב'עט זיך אריין אט דער באברא-יירום. פון איין זייט איז עס דער פארפלוכטער נא-ציוזם און פאשיזם וואס טרייט צו פארפאסאדירענען אמעריקע, ווי דאס איז קלאר צו זעהן פון דעם נאציזשען שפאנאש-פראצעס, וואס געהט איצט אן אין דעם שניטנאג; פון דער אנדערער זייט איז דאס די אונטער-גאבונגס-ארייט פון מאסקווע אונטער אלץ, וואס איז ווירקליך גוט אמעריקאניש, ווי צום ביישפיל אונזער ארייטער באדענונג. און טאקע אונזער דעמאקראטיע, וועלכע מיט אלע איהרע חסרונות מוזען מיר איצט היטען, ווי דעם שווארץ-אפעל פון אויג.

נאר די דרויסענדיגע שונאים פון אמעריקאניזם דאר-פען אונז נישט שטארק באאונדוהיגען, ווייל נאך אלעמען זיינען דאס גאנץ אונבאדייטענדע כוחות, וועלכע קענען נישט אפילו דעם מינדעסטען טרייסעל טאן די מעכטיגע געביידע פון אמעריקאניזם. צי זעה איז, דאס אין דעם זאגענאנטען אמעריקאניזם גופא זיינען דא כוחות, וועלכע גראבען זיך אונטער אונטער איהם.

איהר וועט זיך געוויס דערמאנען אז דעם נאטא-רישען מעיאר העג פון דושיוריו סיטי, וועלכער האט ערקלערט בפסידיה אז ער איז דער געזעצ, און דאס אזוי לאנג ווי ער וועט האבען עפעס צו זאגען, וועט א פוס פון דער סי. א. ג. נישט אריינטרעטען אין זיין שטאט דושיוריו סיטי. צווישען די וועלכע הא-בען געמאכט א פארוו צו ראטעווען דאס רעכט פון פרייער רעדע אין דושיוריו סיטי איז געווען דער סא-ציאליסט, נארמאל טאמאס און א פאר קאנגרעסלייט. נארמאל טאמאס און די קאנגרעסלייט האבען גארנישט

ווייל איך דא נישט פרעגען קיין קשיות ווי אזוי דאס וועט דורכגעפירט ווערען, איך מין ווי אזוי מען וועט באשטימען ווער עס דארף צאלען די העכערע פרייזען, און ווער די נידעריגע. דאס איז א טעכנישע פראגע. דער עיקר איז, אז דער פלאן גופא איז א גוטער.

און ווען סעקרעטערי וואלאס וועט אזוי טראכטען ווייטער און וועט זיך אלץ מער אריינטראכטען אין דעם גרויסען אונטערשייד פון די, וואס קענען צא-לען דעם פרייז און פון די, וואס קענען נישט, וועט ער זיך ענדליך מוזען דערטראכטען, אז דער בעסטער וועג איז, אז מען זאל אט דעם אונטערשייד אינגאנצען אפשאפען.

ווייטער פראדוקטען און דער ארימער עולם וועט הא-בען וואס צו עסען. סעקרעטערי וואלאס איז איינפאך געקומען צו דעם געדאנק, אויף וועלכען סאציאליסטען האבען שוין לאנג אנגעוויזען, אז אין אמעריקע וואלטען נישט זיין קיין איבעריגע סארם פראדוקטען, ווען דער ארימער עולם אין אמעריקע וואלט קענען קויפען גענוג שפיי, גענוג קליידער, שיד, א. א. וו.

עס וועט, לויט וואלאס'עס פלאן, דארפען עקזיס-טירען צווייערליי פרייזען: איין פרייז פאר די, וואס א ביליגערער, פאר דעם ארימען עולם, וואס קען דעם מארקס-פרייז נישט צאלען.

הכנסת פון די פארמערס זאל זיך פארגעסערען, אז זיי וואלטען קענען עקזיסטירען, אבער דאס האט זיך אים וויי-צי איינגעזעען. ער האט געזאגט די פארמער סובסי-דיעס, אז זיי וואלטען ווייניגער זייערען צו פלאנצען; ער האט זיי אפילו געזאגט, אז זיי וואלטען צוזאמגע-א טייל פון זייערע פארייהעטע פעלדער, כדי פון דער זידיעה זאל נארנישט ארויסקומען. ער האט זיי אויך געזאגט, אז זיי וואלטען אויסתארגענען די יונגע חזירמלעך, כדי זיי וואלטען נישט אויסוואקסען און עס זאל חזיר פלייש נישט נאך ביליגער ווערען.

סעקרעטערי וואלאס קען זיך נישט בארימען, אז זיינע מענטשען ווי ארויסצוהייערען די פרייזען פון סארם פרא-דוקטען איז פאפולער ביים אמעריקאנער עולם. אמת, וואלאס האט זיך באמיינט צו געבען דעם עולם צו פאר-שטיין, אז ער איז עס געצוואונגען צו טאן. וואס טוט אייגענטליך א קלאק מאנופעסטורער, ווען ער האט גע-לאזען מאכען מער קלאקס ווי ער קען פארקויפען. ער פארקלענערט אדער שטעלט אפ אינגאנצען די ארייט אין שאט. דאס זעלביגע איז מיט'ן פארמער, וואס פארדיר-צירט מער סארם פראדוקטען ווי ער קען פארקויפען. ער מוז פארקלענערען זיין פראדוקציע. נישט מער דער קלאקס מאנופעסטורער קריגט גארנישט פון דער רעגיר-רונג דערפאר. וואס ער פארקלענערט די ארייט אין זיין שאט, בעת דער פארמער קריגט יא. אבער עס איז אן אונטערשייד צווישען פארמערס און קלאקס מאנופעק-טורערס. ערשטענס איז פארמער'י נאך היינט א העכסט וויכטיגער יסוד פון דער אמעריקאנער עקאנאמישער סטרוקטור. נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס אמעריקע איז אזא ווייז גאנצוויקעלט איינצונעמען לאנד, איז דאך אמעריקע נאך אויך היינט אין א גרויסער מאס אן אגריקולטורעל לאנד. צווייטענס, האבען די פארמער אין אמעריקע א גאנץ גרויסע דעה אין דער פאליטיק. עס איז איינפאך צוליב דעם, וואס זייער צאל איז א גרויסע.

אבער נאך אלע ערקלערונגען און אויפקלערונגען האט דאך דער וויכטיגליכער אמעריקאנער נישט גע-קענט זיין באגריסטערס פאר דעם. אז די רעגירונג זאל צאלען די פארמער דערפאר וואס זיי זיינען און פלאנ-צען ווייניגער.

אגב האט סעקרעטערי וואלאס געהאט א רעכט ביסעל טראבעל מיט גאט, וועלכער האט איהם א פאר-מאל געמאכט א שטיין אין זיינע חשבונות. וואלאס'עס חשבונות צו פארזייערען און צו פלאנצען ווייניגער הא-בען גוט געשטימט, ווען רעגען, וונדערשיין און ווינטען וואלטען איהם געפאלגט און געווען אויך דער ריכטיגער צייט, ווען זיי דארפען זיין. האט עס אבער געטרא-פען, אז זיי זיינען געקומען נישט אין דער ריכטיגער צייט און אויך נישט אין דער ריכטיגער מאס. עס זיי-נען פון דעם ארויסגעקומען אין איין ארט פארפליי-ונגען, אין א צווייטען ארט טריקעניש און אין א דריטען ארט — שטויבשטורעמס. דאס האט גע-בראכט דערצו, אז אנשטאט עס זאל וואקסען אויף די פעלדער אזוי פיל ווי וואלאס האט אויסגעברעכענט, איז עס אויף א סך פעלדער גאר נישט געוואקסען.

נאר יענע שלעכטע וועטערען, וואס האבען אזוי שטארק צוטומעלט סעקרעטערי וואלאס'עס חשבונות, האט מען שוין פארגעסען. אין די לעצטע פאר יאהר זיי-נען די וועטערען געווען שטאטעטשען און האבען זיך אויסגעפירט לייטיש. אבער פאר סעקרעטערי ווא-לאס'עס אגריקולטור פראגראם טייגען זיי דאך נישט. ווען די וועטערען זיינען געווען גוט, איז עס געוואקסען אויף די פעלדער מער ווי וואלאס האט גערעכענט, און ממילא זיינען די פרייזען אפארם פראדוקטען געפאלען. אט זעהט: ווייז, וואס איז מיט צוויי יאהר צוריק פארקויפט געווארען פאר א דאלאר מיט 12 סענט א בושעל, איז לעצטע וואך פארקויפט געווארען פאר 80 סענט א בושעל. דער פרייז פון קארן איז געפאלען פון 80 סענט אויף 60 סענט. און אזוי איז געפאלען דער פרייז פון פלייש, פוטער, אייער, א. א. וו.

האט איצט סעקרעטערי וואלאס אזא פלאן: עס זיינען פאראן א פארטיקע מיליאנען מענטשען, וואס האבען נישט גענוג געלט צו קויפען גענוג שפיי, זאל דעריבער די רעגירונג זיך געבען א מעגליכקייט צו קויפען שפיי פאר א ביליגערען פרייז. די רעגירונג וועט, נעמליך, אפקויפען די איבעריגע אגריקולטור-פראדוקטען פון די פארמערס און וועט זיי פארקויפען צו די נויטבאדערפטיגע פאר א ביליגערען פרייז. די רעגירונג וועט טאקע עס דעם געשעפט צולעגען א רעכט ביסעל מיליאנען דאלארס, אבער עס וועט זיך לוינען. די פארמערס וועלען קריגען א בעסערען פרייז פאר

דער מוסר-זאגער

(נאך קרילאוו)

פון נחום יוד

א יעגער האט א פויגעלט דערשאסען; וואלט זיך דער אומגליק בלויז מיט דעם נאך אויפגעלאזען, איז ניי — עס מוזען אומקומען דעריי נאך דריי:

ער האט דריי קינדערלאך פאר'תומבא, אן כוחות, אן פארשטאנד, נאך ערשט פון איי... זיי מוילען, נעבאך, זיך אין קאלטען נעשט צוואמען, און פרישטשען, רופען נאכאנאנד דער מאמען... — „אוי, וועמען מוז דאס הארץ נישט וויי, און ווער קאן דאסן גלייכנישט א יתומ'ס לידען? — האט צו די וואלד-פויגעל דער פוקס גענומען ריידען, פארטרויען זייערדיג אנטקענען אויף א שטיין, — פארלאזט נישט, טייערע, די ערשטלאך אליין איין ווער צער דערשלאגען! צו קערענדעל וואלט איר זי נאך געבראכט צומראנגען, א פערטל אין נעשט, א שטריי, ווייל נאך אזוי

איז מעגליך אויפצוהאלטען זיי ביים לעבען... און קאן פון דעם נאך עפעס העכערס געבען? אפ זע, קוקאדעלעכען,

איצט, פריילינג, ביים זיך ריין געשטערן פיייוויסיי, איז וואס וועטפון שוין אנווערען דעריי ווען די וואלם איצטער דא א פליק טאן זיך געלאזען, צו מאכען פאר די קינדערלאך א בעט? פיייווי וועט דינען פערטערען דער ווינט צעבלאזען... די, לערבעל, איידער טראנגען זיך פון פרי ביי שפעט, און גלאט-אזוי אין לופטען פלאטערען און פליען — וואלט דו פאר די יתומים בעסער זיך באמיינען, און ברענגען שפייז פאר זיי... די, פירקעליטויב, מיין קריין, די קינדער ריינע זיינען צוגעוואקסען שוין, און קאנען שוין אליין זיך אויסוואכען דאס עפען — וואלט זיי ליכטער פיל געווענען די וואלט צו די יתומים'לאך אין נעשט אריין, און ווייניג-אזוי די מוטער זי פארברייטען! און נאך, דער האר, וועט דינען קינדער הימען... די, שוואלד, אנשטאט זיך אומבריינען אין שוין קאנאם באפען פאר זיי פליגען; און די, מיין ליכער נאכטיגאל, וואלט זיי צום שלאף מיט דינען ויפט לירעלאך פארזויען. איך גלויב און האב,

אז ווען מיר וואלטען נאך נישט שפייז פון ווייטען, וואלט מען דעם שווערען אנווער זי געקאנט פארברייטען. ווערס אויס! מיר דארפען ווייזען איצט דער וועלט, אז גומע העכערע האבען מיר אין וואלד און פעלד, און קיינער זאל נישט זאגען..."

נאך דא, — נישט קאנענדיג דעם הונגער פאר פארמארגען, אראפגעפאלען זיינען מיט א פיסמערען פון ביים אראפ די ערשטלאך די דריי...

און וואס דער פוקס? ער האט זיך גלייך דערשלאנגען, און האט זיין רישה נאך אפילו נישט דערוואנען.

מיין לעזער, וואונדער זיך אויף דעם נישט אזוי פיל: אן אמת-גוטער וועט קיין רייד נישט מערען, און טאן וועט ער זיין גומע ארייט אין דער שטיין; נאך דער וואס לאזט זיך שטענדיג מיט זיין גומעקייט הערען איז אמער גומ און פליי, דערפאר ווייל ער שמעלט נאך נישט איין... איז אמת'ן זיינען אזוינע לייט, געוויינלאך, צי אונזער פוקס איינגאנצען איינלאך.

צייטווייליגע פראספעריטי און פערמאנענטער קריזיס

פון פראפעסאר א. דוביצקי.

גלייך מיט פאראיאהרען, האט איצט דערגרייכט די הויך פון יאָהר 1937.

די צאל מאַשינען געווערענע צייג אין שטאַרק אויסגע-וואַקסען אין משך פון יולי און אויגוסט.

א באַזונדערס הויכען וואַקס האָבען אַבער אַרױס געווינען די אינדוסטריען, וואָס פּראָדוצירען סחורות פאַר דעם ברייטען מאַרק געברויך, די אַזױ גערופענע ליכ-טע אינדוסטריען, ווי שפּײַז, טעקסטיל, שײַך, אױטאָ-מאָבילען שײַנען א. א. וו.

באַזונדערס שאַרף איז געוואַקסען די אַקטיוויטעט אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע. דער דאָזיגער וואַקס איז געגענגען אַזױ גיך, אַז ער האָט ווײַט אַריבער געצאָגט די נאַכפּראָגע. ספּעציעל אין דער בױמחאַל-אינדוסטריע. צוליב די נאָך אַלץ פאַרבליבענע גרויסע רעזערווען און צוליב דער פּולער באַפריידיגונג אין דער נאַכפּראָגע פון די איינצעליקייטער איז מעגליך, אַז די דאָזיגע אַקטיוויטעט זאָל זיך שטאַרק פאַרקלענערען אין משך פון די קומענדיגע חדשים.

דער דאָזיגער באַזונדערס הויכער וואַקס פון די אַנגעווינענע אינדוסטריען איז פאַר אונז פון זייער גרויסע וויכטיגקייט, ווייל די אורזאָך פון דעם דאָזיגער וואַקס איז אין אַ גרויסער מאָס פאַרבונדען מיט דעם ווידער-שטאַנד פון די יוניאָנס צו שניידען ווידערשטע און אַפּאָגען אַרבייטער.

צוליב דעם ווײַנען די „פּעיראַלס“ ניט געפאַלען אין דער זעלבער אַלגעמיינער פּראָפּאָרציע, ווי דאָס גע-וואַלדיגע פאַלען פון דער אינדוסטריעלער פּראָדוקציע.

צוליב דעם איז די קויף-קראַפֿט אין דעם דאָזיגען פּע-ריאָד געווען פיל העכער ווי זי וואָלט געווען אונטער אַנדערש באַדינגונגען — און דאָס האָט אַנגעהאַלטען די נאַכפּראָגע אויף סחורות פון ברייטען מאַסען-גע-ברויך אויף אַ געוויסער הויך.

אויף דעם דאָזיגען פאַקט האָבען מיר אַנגעווינען אין איינעם פון אונזערע פּריהעדריגע אַרטיקלען. (ז.י. וויקונג פון דעם אָרגאַניזירטען אַרבייטער-קלאָס אויפֿן קריזיס) — „דערעכטיגקייט“ (י.י.). אין יענעם אַר-טיקלען האָבען מיר געשריבען: „אין דער צייט, וואָס די אינדוסטריעלע פּראָדוקציע איז היינטיגס יאָהר מיט 37 פּראָצענט נידעריגער ווי מיט אַ יאָהר צוריק, אין דער צייט וואָס די פּראָדוקציע פון שטאַל איז געפאַ-לען אויף 62 פּראָצענט אין פאַרגלייך מיט אַ יאָהר צוריק, ווײַנען די „פּעיראַלס“ געפאַלען נאָך אויף 27 פּראָצענט אין פאַרגלייך מיט דעם פאַריגען יאָהר.

נאָך אַ דאָנק דעם אָרגאַניזירטען ווידערשטאַנד פון אַרבייטער איז געווען מעגליך ניט צו דערלעזען אַפֿ-צוהענגען אַרבייטער און צוהענגענע ווערדזשעס אין דער זעלבער פּראָפּאָרציע ווי דאָס פאַלען פון דער פּראָ-דוקציע. אין פילע פאַלען האָבען עס די יוניאָנס ניט דערלעזען אַפּאָגען אַרבייטער און שניידען ווידערשטע ווי דאָס איז פאַרקומען אין דער פּריהעדריגע דער-פּרעסיע אונטער דעם הונגער-רעזישע פון האַרצער, די פאַקט פון די יוניאָנס האָט זיך אין דעם פאַל אַרױס געווינען אויסערגעוויינליך ווײַכטיג.

צום סוף פון אַרטיקלעל זאָגט זיך: „ווען עס זאָל ווײַן מעגליך אַנצוואַנדענען אַ געוויסען דרוק אויפֿן קאָן גרעס דורכצומירען אַ ברייטע געפאַנגען פון רעליץ און פון געזעלשאַפֿטליכע אַרבייטער און דער עיקר — ווען דער קאָמף גענען שניידען אַרבייטער ווערדזשעס אין גענען אַפּאָגען באַשעפֿטיגטע אַרבייטער זאָל אַנגעפירט ווערען אויף אַן ענערגישען אָפֿן — דעמאָלט איז מעג-ליך, זיך דאָס ווײַטערדיגע פאַלען פון דער פּראָדוקציע זאָל ניט דערגרייכען די שטופע פון יאָהר 1932.“

איצט קאָן מען באַשיינערליך זעהן, ווי דאָס יוניאָ-נירען פון די ווײַכטיגע אינדוסטריען האָט ניט נאָך געהאַלטען די אַרבייטער קעמפּען געגען דער פּאָליטיק פון די אינדוסטריעליסטען צו שניידען ווערדזשעס און אַפּאָגען אַרבייטער, נאָר איז אויך געווען פּיאַיאָ אויס-צואַכען אַ מעכטיגן איינפלוס אויף דער עקאָנאָמישער פּאָליטיק פון לאַנד און אין אַ געוויסער — און אין נאָך דער קליינער מאָס — אַפּצושטאַנען די טענדענץ פון דער ווײַטערדיגער אַנטוויקלונג פון דער איינצייגער דערפּרעסיע.

עס איז אַן אַנגענומענע פּאָליטיק פון די הויך-שטאַנדע קלאָסען אין אַ געווענע דער העכסטער זינט 1929. טראָגען די גאַנצע מאַש פון דער דאָזיגער עקאָנאָמישער קאָנסטאַנטער אויף די פּלייצעס פון די אַרבייטערדיגע מאַסען.

ער קריזיס איז שוין באַלד אַריבער און מיר ווײַנען ווײַטער אויפֿן שוועל פון אַ נייער פּעריאָדע פון פּראָספעריטי — אַזױ פאַרזיכערט מען אונז און מען באַווייזט אונז באַשיינערליך מיט ציפערען דעם וואַקס פון דער דאָזיגער פּראָספעריטי אין דער לעצ-טער צייט.

די פּראָדוקציע אין אַ גאַנצער רייע ווײַכטיגע אינדוסטריען פון לאַנד ווײַנען געוואַקסען, די אַרבעטס-לאַגיקייט האָט זיך פאַרקלענערט און עס ווײַנען פאַרן גוטע אויסזיכטען, אַז די דאָזיגע לאַגע וועט ניט נאָך אַנפֿאַלען, נאָר לױט אַלץ סימנים וועט די דאָזיגע טענדענץ זיך ווײַטער אַנטוויקלען אין דער זעלבער ריכטונג. יעדענפאַלס אין משך פון אַ פאַר יאָהר, באַ-ווייזט די ענינע, וועלכע ווײַנען געווינט צו זיין פאַרזיכטיג. איהר קאָנט דאָס הערען אין דער טאָג-טעגליכער פרעסע, אין אַ גאַנצער רייע ענדלעכע סטאַ-טיסטישע מאָלען בילדער טרויעריגער ווי די רעאַלע ווירק-ליכקייט. אין אונזער צייט וואָלט דאָס דוקא געווען אַ שווערע, כמעט אונדערגרייכבאַרע אויפגאַבע, אַ פאַר-טאָרע שוואַרץ ווי טינט איז ניט איממער צו קאָן קורירען מיט אונזער ביטערער ווירקליכקייט.

וואָס מיר ווײַנען אויסען — אין געבען אַן אַפּאָ-צונג וועגען דער היינטיגער ווירטשאַפֿטליכער לאַגע אין לאַנד, ניט אַפּליקענענדיג באַשיינערליכע פאַקטען ווע-גען אַ געוויסען יאָהר וועט ממשט'דיגען וואַקס פון איי-דוסטריעלער אַקטיוויטעט, אַבער שטענדיג דעם טראָפּ-הויפּטזעכליך אויף דעם, אויף וויפיל דער דאָזיגער וואַקס האָט פאַרבסערט די לאַגע פון די אַרבייטענדיגע מאַ-סען, אויף וויפיל דער וואַקס פון דער אינדוסטריעלער פּראָדוקציע האָט פּראָפּאָרציענלעך און ממשט'דיג פאַר-קלענערט די אַרבייטסלאַגיקייט און געזעכערט דעם לעבעדיגסטענדיגן פון דעם דורכשניטליכען האַרץ-פאַשניק.

לויבגעזאָגען און פאַרינדונג מיט נייע הויכע פּראָספעריטי, ווי אַ רעזולטאַט פון דעם איינציגן איינ-סטריעלען וואַקס וועל איז דורכלאָזען און אין ביי זי-כער, אַז די ליינענער פון דער „געווערענענדיגקייט“ וועלען עס מיר פּולשטענדיג מחל אין ווען.

און נאָך עפעס, וואָס איז ווער ווײַכטיג. ווען מען רעדט וועגען אַ געוויסען וואַקס פון אינדוסטריעלער אַקטיוויטעט אין דעם איינציגן מאָמענט — און ווען מיר זאָלען אַפּילי צוגעבען, אַז דער דאָזיגער וואַקס איז פאַרעלטערטעמייג גאַנץ ממשט'דיג — שטעלט זיך אַבער די פּראָגע, אויף וויפיל דער דאָזיגער וואַקס איז ניט נאָר ממשט'דיג אין זיין גרויס, נאָר אויך דער דאָזיגער וואַקס איז אַן אויסדירק פון אַן אַנטווערטיגער לאַנגער פּעריאָדע פון ווירטשאַפֿטליכער סטאַביליטעט.

אַ פּעריאָדע פון אַמאָר, אַלץ אַרומגעפונענדיגער פּראָ-פּעריטי, אַ פּעריאָדע, וואָס וועט אין משך פון לאַנגע יאָרען געהאַלטען די דאָזיגע טענדענץ פון דער ווירט-שאַפֿט באַרג אַרױף, אַדער פאַרקערט — דער דאָ-זיגער וואַקס איז ניט מעהר ווי אַ צייטווייליגער א-י-בעייט אין דעם אַלגעמיינעם. פּערמאַנענטע און כראָ-נישען קריזיס פון דער היינטיגער ווירטשאַפֿטס-סיסטעם.

עס איז פאַרן גענוג גרונט אַנצוגעבען, זיך דאָס, וואָס ווערט באַזונדער אין גרויס אַרבייטערדיגע ליב-יגע-זאָגען, ווי אַן ענד פון קריזיס בכלל, איז ניט מעהר, ווי אַ געוויסע פּעקע אין דעם אַנטוויקלונגס-פּראָצעס פון אונזער קאָנסטאַנטער עקאָנאָמיק.

עס איז אויך ווער ווײַכטיג ניט אַרױסצולעזען פון גרייטונג אין נאָך דער וועלט און די קלאַסאַלע-אויסגאַבען, וואָס ווײַנען מיט דעם פאַרבונדען, פון אַפּעקען אין אַרױסווערען צייטווייליגע אויספערבונגען פון ווירטשאַפֿטליכער אַקטיוויטעט, באַזונדערס אין אַזױנע לענדער, ווי די פּאַרייאַנישע שטאַטען און ענגלאַנד, וועל-כע געהאַלטען נאָך אין זיך גענוג לעבעדיגקייט, אַזאָ-די דאָזיגע קינסטליכע אינשטרוירונגען — געווענליכע ווערזאָה פאַר באַוואַנען — זאָלען זיין איממער צייט-

ווי אַ זעלטענע ערשיינונג, ווי אַ זעלטענער אױס-נאָם — אַמאָר דאָס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון עקאָנאָמישע קריזיסן אין עס געלונגען דעם אָרגאַני-זירטען אַרבייטער-קלאָס אויף אַן אָרגאַניזירטען אָפּ-צושטויסען דעם אַנפאַל פון אַנערסווערען קאַפּיטאַל און צווינגען די אינדוסטריעליסטען אַפּצושטאַנען זייערע אַטאַקעס אויף די דערפֿערונגען פון די טריידינג-אַנס און אויף אַזאָ אָפּן צו גלייכער צייט אַפּצושטאַנען די קאַנסטראַקטאַלע רעזולטאַטען פון דעם ווײַטערדיגען פאַ-לען פון דער אינדוסטריעלער פּראָדוקציע, וואָס איז אַ געוויינליכער רעזולטאַט פון דעם פאַלען פון דער קויף-קראַפֿט פון די אַרבייטענדיגע מאַסען, ווי אַ רעזולטאַט פון זייערע פאַרקלענערטע „פּעיראַלס“.

די דאָזיגע לעקציע קאָן אין דער צוקונפֿט — אונ-טער געוויסע באַדינגונגען — זיך אַרױסווערען פון פיל גרעסערער ווײַכטיגקייט, ווי דאָס קאָן זיך אויסווייזען איבערפֿלעכליך אין דעם איינציגן מאָמענט.

דער רעזולטאַט קאָן האָבען אַ פיל טיפּערע באַדיי-טונג און ווער ווײַטגייענדיגע פאַלען.

רווועלעט'ס פּאָליטיק איז אויך אַ ווײַכטיגער פאַק-טאָר אין אויפֿהאַלטען די קויף-קראַפֿט פון די מאַסען — און ווי אַ רעזולטאַט דאָס שטייגען פון דער פּראָדוקציע פון סחורות פאַר'ן מאַסען-געברויך.

די רעגירונגס-אויסגאַבען אין משך פון די לוי-פּענדע 7 חדשים ווײַנען אויסגעערעכענטע דורכשניטליך אין אַן ער 500 מיליאָן דאָלאַר אַ פאַנגאָט. אין דער דאָזיגע סומע ווײַנען אַריינגערעכענטע אויסגאַבען פאַר דירעקטער רעליץ און פאַר די פאַרשידענע אַרטיסטישע רעגירונגס-פּראָיעקטען.

די דאָזיגע רעגירונגס-פּראָיעקטען ווײַנען אויך הויפּט-זאַכליך פאַראַנטוואָרטליך פאַר דעם שטייגען פון דער בױאינדוסטריע.

רווועלעט'ס פּאָליטיק האָט אויך געוירקט אין אויס-האַלטען דעם איינקונסט פון די פאַרמערס. ווי אַ רע-זולטאַט פון דער דאָזיגער פּאָליטיק אינאיינעם מיט דער גוטער גרעסערענדיג און דער פאַרמאָאיינקונסט פאַר היינ-טיגעס יאָהר אַפּגעשאַצט פון דעם „דעפּאַרטמענט אַז-אָנאָקאַלשטור“ אין דער סומע פון 7 און אַ האַלב ביי-לאַזן דאָלאַר אין פאַרגלייך מיט 8 און אַ האַלב ביליאָן דאָלאַר פאַראַיאהרען.

דאָס פאַלען פון אַ ביליאָן דאָלאַר איינקונסט פאַר די פאַרמערס אין טאָקע ניט קיין קלייניגקייט, אַבער מען קאָן דאָס ניט פאַרגלייכען מיט אַזױנע ערענסטע רעזול-טאַטען ווי דאָס פאַלען פון דעם פאַרמאָאיינקונסט אין 4 און אַ דריטעל ביליאָן דאָלאַר אין יאָהר 1932.

וואָס איז דער אויספֿיהר? עס איז פאַרן גענוג גרונט צו רעכענען, אַז דער וואַקס פון דער אינדוסטריעלער אַקטיוויטעט וועט ווײַטער אַנפֿאַלען מיט געוויסע אַפּגינגונגען אין משך פון די קומענדיגע חדשים, האַב אין אַ לאַנגזאַמען טעמ-פּאָ, ווי דאָס גיכע שטייגען צווישען מאַי און סעפּ-טעמבער.

היינט דאָס אַבער, אַז דער קריזיס אין אַלגעמיין איז אַריבער? — כּי, מירש, כּי.

דאָס גיכע וואַקסען פון דער מאַסען-פּראָדוקציע צוליב דעם ווידערשטאַנד פון די אָרגאַניזירטע אַרביי-טער-מאַסען, צוליב דער פּאָליטיק פון דער רעגירונג און צוליב אַ געוויסען הויב פון דעם פאַרמאָאיינקונסט איז געווען באַזונדערס באַמערקבאַר אין די פאַרגאַנגענע חדשים.

די שווערע אינדוסטריען האָבען ניט אַרױסגעווינען אין דער זעלבער פּראָפּאָרציע אַז גיכע טענדענץ אין זייער שטייגען, ווי די לייכטע אינדוסטריען. עס איז אַ באַוואַסטער פאַקט, אַז אַ פּונדעלעכענלעך און לאַנגזאַ-מדיגע פאַרבסערונג אין דער אַלגעמיינער ווירטשאַפֿט-ליכער סיסטעם איז אַפּגעצויגן אַן אַ פּונדעלעכענלעך וואַקס אין דער פּראָדוקציע פון די שווערע אינדוסטריען.

דער וואַקס פון דער פּראָדוקציע פון די לייכטע אינדוסטריען פון דעם לייכטיגקייטען וואַקס פון דער פּראָדוקציע פון אַלץ צווייטע אין אַן שווערע איינז-סטריע קאָן אַרױסרופֿען. נאָר אַ צייטווייליגע פאַרבר-טערונג פון דער ווירטשאַפֿט.

ווען אַזאָ צייטווייליגע פאַרבסערונג זאָל אַפּילי אַנפֿאַלען אַ לענגערע צייט, ווען עס זאָל אַפּילי ווידער אַנטקומען אַ נייער פּעריאָדע פון אַ פאַר יאָהר פון אַזוי געווענענער „פּראָספעריטי“ — איז אַבער אין נאָך קלאַר — מיליאָנען אַרבייטסלאָזע אונטער דער דאָזי-גער „פּראָספעריטי“ וועלען סיידו פאַרבליבען.

אַ געוויסע צאָל וועט אַפּפּאַלען פון דער גרויסער אַרמיי אַרבייטסלאָזע, וואָס מיר האָבען געזאָגט היינטיגס יאָהר. אַ ברייטע אַרבייטסלאַגיקייט — וואָס איז אַזױ כאַראַקטעריסטיש פאַר'ן היינטיגען קאַפּיטאַליזם — וועט אַבער אַלץ פאַרבלייבען.

און אַלץ צוליב דעם ווײַטערדיגען וואַקס פון דער אַרבייט-פּראָדוקטיוויטעט. דער דאָזיגער וואַקס פון דער אַרבייט-פּראָדוקטיוויטעט האָלט אין איין ווײַטערדיגען שטייגען, צוליב דעם אַנווענד פון נייע מעטאָדען צו רע-צײַגאַליזירען דעם אַרבייט-פּראָצעס, צוליב דעם „ספּיד-אַפּ“ און צוליב דעם אַנווענד פון אַלץ נייע מאַשינען צו פאַרבייטען די לעבעדיגע אַרבייטס-קראַפֿט.

אזוי, צום ביישפּיל, איז די אַרבייט-פּראָדוקט-יוויטעט היינטיגען יולי געשטיגען מיט 12 פּראָצענט אין פאַרגלייך מיט מאַי און מיט 22 פּראָצענט אין פאַרגלייך מיט נאָוועמבער, 1937.

מיט אַנדערע ווערטער הייסט עס, אַז דאָס אַנווענדען פון מאַשינען צו פאַרבייטען אַרבייטס-קראַפֿט און די פאַרפֿולקאַמענע טעכניק אינאיינעם מיט אַ גיכערען אַר-בייט-שפּאַן האָבען געזעכען אַ מעגליכקייט אין משך פון נאָך איינעם חדשים צו העכערען די אַרבייטס-פּראָ-דוקטיוויטעט אויף אַזאָ אָפּן, אַז מען קאָן פּראָדוצירען כמעט די אייגענע צאָל, וואָס פריהער, מיט אַ 20 פּראָ-צענט ווײַניגער אַרבייטער.

דער דאָזיגער פאַקט איז פון געוואַלדיג גרויס וויכ-טיגקייט. אַמאָר אַ העלט פון דער צאָל אַרבייטסלאָזע זינט 1929 איז אַ רעזולטאַט פון דער אַלץ וואַקסענדיגער אַרבייט-פּראָדוקטיוויטעט.

דערפאַר ווען עס קומט צו דער פאַרעג וועגען אַר-בייטסלאַגיקייט אין דער איינצייגער פאַקט פון דער אַזױ גערופענער „פּראָספעריטי“ ווײַטע זיך אַרױס, אַז אין פאַרגלייך מיט 11 מיליאָן 362 טויזענט אַרבייטסלאָזע אין חודש מאַי האָבען מיר איצט אינגאַנצען מיט 1 מיליאָן אַרבייטסלאָזע ווײַניגער.

דאָס הייסט, אַז גיט קענדיגן אויף אַ געוויסען און ממשט'דיגע וואַקס פון דער אינדוסטריעלער אַקטיווי-טעט אין אַ גאַנצער ריי ווײַכטיגע צווייגן פון אונזער עקאָנאָמיק ווײַנען מיר נאָך אַלץ געבענטשט מיט איבער 10 מיליאָן אַרבייטסלאָזע.

דאָס הייסט, אַז די עקזיסטענץ פון מיליאָנען מענ-שען איז נאָך אַלץ אַפּהענגיק פון רעליץ. מיר האָבען פריהער אַנגעוויזען און אונטערשטראַך-כען די געוואַלטע וויכטיגקייט פון רעליץ.

מיר קלייבען זיך ניט אויף אַ האָר צו מינדערען די אויסערגעוויינליכע באַדייטונג פון דאָס וועגען מיליאָ-נען מענטשן פון הונגער-נייט. דאָס איז דער לעצטענער-טאָרסטער חוב פון דער מלוכה. מיר ווילען אַבער אַז-וויינען מעהר קאָנסעקווענט, וואָס דאָס הייסט לעבען פון רעליץ, ווען די רעגירונג גיט אויס אַן ערד 200 מיליאָן דאָלער — לאַמיר זאָגען אין אַפּריל — אויף אויס-האַלטען אַרבייטסלאָזע, איז דאָס טאָקע אַ געוואַלדיג גרוי-סע סומע.

אַבער פאַר די 200 מיליאָן דאָלאַר דאַרפֿען לעבען אַן ערד 6 און אַ האַלב מיליאָן פאַמיליעס — אַדער 20 מיליאָן נפשות. קומט עס אויס צו 12 דאָלאַר אַ חודש אויף אַ מענטשן אַדער צו 40 סענט אַ טאָג. מערציג סענט אַ טאָג איז טאָקע נאָך גענוג ניט צו שטאַרבן פון הונגער. אַבער ניט מעהר.

אין דער רייכסטער קאַפּיטאַליסטישער מלוכה פון דער וועלט. אין די שטאַלע פאַראייניגטע שטאַטען פון אַמעריקע, געפינען זיך 20 מיליאָן מענטשן, אַדער אַ זעקסטעל פון דער גאַנצער באַפֿעלקערונג אויפֿן ברעג פון הונגער-נייט.

דאָס איז אויך דער רייכער אַמעריקע, טאָ, וואָס איז שוין די יידישע פון די איבעריגע לענדער? דאָס איז איצט — טאָ וואָס וועט זיין ווען די קומענדיגע געוואַלדיגע באַזענענע-אויסגאַבען וועלען אַרױסרופֿען אויף די פּלייצעס פון די מאַסען אַזױנע לאַסטען, וואָס ווײַנען אומפאַרגלייכליך אין דער גאַנצער געשיכטע פון מלחמה-צייטונגען פון אַלץ פּעלערקע און לענדער אין דער וועלט ביז צום היינטיגען טאָג?

עס איז אויסגעערעכענט געוואָרען, אַז היינטיגעס יאָהר וועלען אַלץ לענדער איינפֿענען 17 ביליאָן און 600 מיליאָן דאָלאַר פאַר באַזענענע. אַזאָ צו באַגרייפֿען די באַדייטונג פון דעם ציפער, איז כדאי צו פאַרגלייכען די דאָזיגע סומע מיט די פריהעדיגע יאָרען.

אין 1882 האָבען די דאָזיגע אויסגאַבען דערגרייכט

א. ברויטערני צונאָמט אין אַמעריקע

די טעג איז צו אונז אין אַמעריקע געקומען פון פאַריז זעהר אַ לייכער גאַסט — גענאַסע א. ברוין, וועל-כער איז געוועזען באַקאַנט אין דער בונדישער באַ-וועגונג פון דער אַלטער היים, אונטער זיין פאַרטיי-איינען גאַנצען — טערגיי.

טויזענטער און טויזענטער אידישע אַרבייטער אין אַמעריקע וועלכע קומען פון די פאַרשידענע שטעט אין שטעטלעך פון פוילען, פון ליטע, פון אוקראַינע גע-דענקען און דערמאָנען זיך געוויס אַן איינעם פון די אַקטיווסטע און הערליכסטע טוהער און בויער פון דער אידישער און סאָציאַליסטישער אַרבייטער באַוועגונג אין דער אַלטער היים. גענאַסע סערגיי איז ניט נאָר געווען איינער פון די באַליבטע רעדנער, נאָר אויך אַ גלענצענדער אָרגאַניזאַטאָר. ער האָט זיך אויך ספּע-ציעל אַפּגעגעבען מיט דער פּראָפּעגאַנדעלער אָרגאַניז-זירונג פון די אידישער אַרבייטער און אַ סך טוהער און אורזאָ אַ סך מיטגלידער פון דער אידישער טריידי-יוניאָניסטישער באַוועגונג אין אַמעריקע דערמאָנען זיך יענע יאָהר, ווען די בונדישע רעדנער און אָרגאַניז-אַטאָרען האָבען זיך אַפּגעגעבען, צוזאַמען מיט דער פּאָליטישער רעוואָלוציאָנערער טעטיגקייט, דעם קאָמף פאַר דער אויסעסערונג פון דער טרויעריגער עקאָנאָ-מישער לאַגע פון די אידישע אַרבייטער.

ווי מען גיט אונז איבער, ווערט איינגעאָרדענט אַ סאָציאַליסטישער און אַרבייטער קבלת פנים פאַר גע-נאַסע סערגיי, דעם 5טען נאָוועמבער, צווישען די פּראָ-בונדעס פאַרטרעטער פון דער אידישער סאָציאַליסטי-שער און אַרבייטער באַוועגונג, באַטייליגט זיך אין דעם קבלת פנים געווענע דער פרעזידענט פון אונזער אינטערנעשאַנאַל ד. דובנינסקי, און דער רעדאַקטאָר פון דער „געווערענענדיגקייט“, ד. ב. האַפּמאַן (צ.ב.י.).

גענאַסע א. ברויטערני וועט אונטערנעמען אַ ריי אַרױסטרעטונגען אין ניו יאָרק און איבערן לאַנד. מיר ווײַנען אַז טויזענטער אי

ניגער דזשעקסאָן

(דערציילונג)

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

וואָרעם מעגען זיי באַליידיגען, שפּיען אויף זיי! וואָרעם מעגען זיי? ... דזשעקסאָן גייט נישט אַהיים. עס איז שוין צוועלף יאָר. באַלד וועט אים די פאבריק פארשלינגען. און וואָס ער גייט צום פעלד וואו ענדירט אים, אים ציט אַזוי, ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט! ווייטער? אומעס. אַך, ווי גיך זייערע ווערען אַלט!

נישט אַלץ איז שוואַרץ.

דעמאָקראַטישע כּחות פון דער וועלט האָבען אין די לעצטע פּאַר וואָכען דורכגעמאַכט אַזאָ קאָנטראַסטאַפּע. דאָס ביי פילע האָט זיך געשאפּען דער גע- פיל, דאָס מיט היטלער'ס טריאומף אין מיטל-אייראָפּע איז אלץ פאַר-לאָרען. פאַשיון, נאַצי-באַרבאַרום, טאַטאַליטאַרער מלוכה-קאַפיטאַליזם, וואָס באַהערשט שוין אַ צאָל פון די לענדער וואָס האָבען נאָך נעכטען זיך גערעכענט פאַר די ציוויליזירטסטע און די פאַרגעשריטענסטע אין דער וועלט. שפּייט אומ'ס אַלץ מער זיינע פּינסטערע פּליג-לען, און וועט היינט-מאָרגען אַרומבאַפּען די גאַנצע מענט-הייט. יעדער טאָג ברענגט נייע און נייע פּרוכטען פון דער קאַפיטאַליזירט-טאַקטיק וואָס די פאַרשטייער פון די הערשענדר קלאַסען פון ענגלאַנד און פראַנקרײך האָבען דעמאָנטירט זינט די פאַשיסטישע חיה האָט זיך באַווי-זען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלן אַקצאַנט.

עס איז שוין איצט אויסער צווייפל, דאָס דער לעצטער עטאַפּ אין דער קאַפיטאַליזירט-פּאַליטיק, דער מינכענער אַפּמאַך, וואָס האָט געזאָלט קויפּען פּרידען פאַר דער וועלט און אַ סטאַביליזירטען עקאָנאָמישען לעבען אויפ'ן חשבון פון די טעכטישע דעמאָקראַטען, האָט אין דער אַמאָל נאָך מעהר פאַרשטאַרקט די געפאַר פון מלחמה, נאָך מער פאַרשטאַרקט דעם פּראָצעס פון אַל-געמיינער פאַרשקלאַפּונג צו די פאַשיסטישע דיקטאַטאָרן. אין אזא צייט איז אויסערגעוויינליך שווער צו באַ-מערקען די אַזויגערופענע ליכטיגע שטריכען אין דעם אינטערנאַציאָנאַלען געזעלשאפטליכען לעבען. אין נאָך שווערער איז עס צו שרייבען וועגען זיי. ווער רעדט שוין וועגען פּרובירען אַפּשאַצאָנען ווי געהעריג זייער וויכטיגקייט אין דעם קאָמף פון אַרבייטער פאַר אַ בע-סערע צוקונפט.

דריי לענדער — און דריי טריאומפּען. אַס האָט דער טעלעגראַם געבראַכט די טעג בא-ריכטען וועגען גוואַלדיג גרויסע אַרבייטער זיגען אין

וועט איצט זיין? ווי איז איר לעבען! איצט שפּרייט זיך איר בלוט! איצט רייסט זיך אַ לעבען אין איר לייב, און וואו זאָל זי אַנטלויפּען און באַהלטען איר ווייטאָג.

און דזשעקסאָן דער נאָר האָט דאָס באַטראַכט פאַר מיידלשע פאַרפּווען. פּלעגט ער זי דאָרשטיגען זיך איינ-וועגען אין אירע פּולע ליפּען. האָט אַ נייער פּיכער פאַר-צערט איר לייב! דערנאָך שלאָפּענע נעכט. דער מאַ-מאָס ביידע אויגען האָבען מיט ביטשען געשניטען איר לייב. האָט זי איינמאל בינגאַכט, ווען זי לבנה האָט געצויבערען איבער זי קומען הייערע פון שטעטלעך. ווען דער ווינט איז געלעפּען פאַרגלייכען אויף זי כּברא, ווען זי שטאַנעט זייענע געלעפּען אויסגעשפּרייט מיט נאכט-פראַצע. אפּשר וועט ער אַליין אַמאָל קענען אַ ווינקעל מאַכען אונטער'ן הימלע.

מעמי איז קראַנק, ליגט אין בעט אַ שטומע קוקט אין ווייטקייט. די מאַמע, אַ שווערע נייגערע, קוקט פאַר-דעכטיג אויף איר, שעלט איר לייב. אַ גאנצע טאָג איז נען אלץ אין פאַבריק און זי איז אַליין. ליגט זי, כּליר פּעט אין דער שטיל. אַ לעבען צאָפּעלט זיך אין איר קערפּער, אַ פאַרשלאָסען לעבען. וואָלט זי נישט ווערען געבוירען ווערען! וואָרעם איז זי נישט דערשטיקט גע-ווארען ביי דער מאַמע אין בויך! וואָס וועט איבער זיין? וואָרעם איז זי נישט אַריינגעשפּרונגען אין טייטש און קינד פון אַ ווייטערן לאַרד! אַ קינד וואָס ברענגט מיט האָט אין איר לייב. שבת איז זי געבליבען לענגער אין פאַבריק. אזוי האָט דער פּאַרמאַן געוויסען. שפּע-טער איז קיינער נישט געווען. די מאַשינעס שוין פאַר-גליחערט אין שוויגען.

אין זיין קאָבינעט האָט ער איר גערופּען. דערנאָך איז געהאַלטען אין זייער שטאַרקע אַרעסט. — זי האָט זיך אפּילו נישט געווערען. געווען צושראָקען און צומישט פון ווייטקייט לייב באַהענגען פון איר קערפּער. זי האָט טייטש ניגער בלוט האָט געברענגט זיך ווייזיק בליי-דערנאָך באַגער. איר לייב איז געווען ווי אַ טרוקען פּעלל. וואָס קען זיך נישט אַנטרייגען צו זאָל! איצט קוקט זי מאַמע מיט קרומע אויגען. די מאַמע פאַרשטייט! וואָס

אין דער וועלט פון אַרבייט

פון מאַרק כינאַ.

דריי פאַרשידענע לענדער: אין ניו יאָלאַנד, אין שוועדען און אין בעלגיע. יעדע איינער פון די דאָזיגע נאַכריכטען וואָלט ביי אונז, אין געוויינליכע צייטען, אַרויסגערופּען אַ ווירקליכע יובעל-שטימונג און אַ גלויבען דאָס דער ענד-גילטיגער זיג אונזערער. די עטאַבילירונג פון אַ פריי-הייטלאכען סאָציאַליזם, וועט אויף זיך לאַנג נישט לאָזען ווארטען. אין דער היינטגער ערדיקטער שטימונג אַבער האָט אפּילו די אַרבייטער פרעסע זייער ווייניג אויפ-מערקזאַמקייט געצאָלט צו די דאָזיגע וויכטיגע נייעס.

און דאָס איז אַ גרויסער שאַדען. אין דער ענגלישער דאָמיניאָן רעפּובליק, נירוי-לאַנד, וואו די לייבאַר פאַרטי קאָנטראַלירט די רעגיר-רונג שוין דריי יאָר צייט, זיינען דעם 15טען אָקטאָ-בער פאַרגעקומען נאַציאָנאַלע וואלען צום פאַרלאָגענט. אויף וועמעס רעזולטאַט פון דענקענדע אַרבייטער פון דער וועלט האָבען געווארט מיט גרויס אומגעוולד. די הויפט אישוי אין די דאָזיגע וואלען איז געווען אויב דאָס לאַנד זאָל פאַרשטענען ווייטער די פּאליטיק פון איינפירער, סאָציאַליזם, און אונזער צייט, וואָס דער סאָציאַליסטישער פרעמיער מאַקעל סעוועדזש, האָט מיט אַזא דראַמאַטישען אַמפּעס און מיט אַזא גרויסען ערפּאָל. דורכגעפירט אויף פילע געביטען פון געזעלשאפטליכען לעבען.

דער ענטפער, וואס דאָס לאַנד האָט געגעבען אין, ווי עס ווייזען די קעבינעל באַריכטען אין דער ניו יאָרק "טאַימס", געווען אַ פאַרטייטער און גענטישער, "יא". די ווילער האָבען ווי געזאָגט צו דעם אַרבייטער רעגירונג: "זעצט פאַר ווייטער די אַרבייט, וואָס איר האָט אַנגעפאַנג-גען, ווען איר האָט סאָציאַליזירט מעדיצין, געמאַכט פריי פאַר אַלע בירגער, האָט אפּוואלטען און מעדיקאַמענטען, אויפגעבויט מאַדערנע וואוינונגען פאַר די ברייטע מאסען אין די צענדליגער טויזענטער. געשניטען די אַרבייט-וואָך, געהעכערט די ווערדזשעס פון אַרבייטער און די שטייטער פון די רייכע, איינגעפירט אַלגעמיינע על-טער-פּענסיען, פאַרגרעסערט אַרבייטסלאָזע בענעפיטס און

דזשעקסאָן איז דריי טעג געלעגען אין תּויו. ער האָט נישט געוויינט, נישט געשריען, נאָר זיך געראנגעלט מיט זיין ביטערניש. ביי נאכט איז ער געזעסען אין דרויסען ביים תּויו און געקוקט צום פעלד וועלכער הענגט איבער'ן וואסער. אויפ'ן פּערטען טאָג איז ער אוועק פון תּויו. אַ פאַרגלייכערטע מדיקייט האָט שווער גע-מאַכט זיינע גלידער. זי הענט האָבען ליימיק אַפּגעג-האַנגען צו דער ערד. די אויגען נאָר האָבען פּיכער-האַפט זיך געצונדער.

אַ גאַנצע טאָג איז ער געווען באַהאַלטען אין אַ הייל. פאַרבאַכט האָט ער זיך און זיך איה ארויסגערוקט, געווארט שטיל ביז זי זון איז פאַרגאַנגען. אַ העלע נאכט האָט אַנגעצונדען דעם הימלע. און ווינט האָט זיך צו-ווגען איבער דער ערד. דזשעקסאָן איז געלעגען בא-האַלטען אויפ'ן אָנע, וואס פירט צום באַרג. ער האָט געוואוסט אז דער פאַרמאַן וועט באלד פאַרבייגיין, די מיי-נוטען האָבען געלייזטען זיין בלוט! פון דער ווייטענס האָט ער געהערט יענעם יוכערע טריט. דזשעקסאָן האָט לענגער אויסגעצויגען זיינע אַרעמס, די פינגער האָבען זיך ווי שלאנגען געקנייטען. יענער איז גע-גאַנגען אַ ראיאָנער, אַ זיכערער, ווען דזשעקסאָן האָט זיין האַל אריינגעכאַפּט אין זיינע הענט. יענער האָט זיך גע-ווארפן, געוואלט שרייען, נאָר דער צונג איז געבלי-בען גענעגן ווי אַן אַנגעשוואלענע שטיק פלייש. דאָס פנים בלוטיק רויט, דערנאָך בלייב, דזשעקסאָן האָט ווי מיט געלעפּען ערדיקט זיך האַל. פּעטע האָט זיך אַ בראַך געטאַן. יענער האָט זיך מער נישט געצאפּעלט, נאָר איז געבליבען הענגען אין דזשעקסאָנס גאַרילע הענט, מיט ארויסגעשפּאַרעט אויגען און צונג.

ווי אַ פּגא האָט אים דזשעקסאָן געשלעפּט צום הייל. אַ ווילדער געלעכטער האָט זיך געריסען פון אים. ער האָט געוויינט און געלאכט צוזאַמען: — ער האָט זיך ווייט געסטוי אריינגעווארפן אין הייל, אַ שפּי געשטאן דעם פּגא אין פנים און איר אוועק אויפ'ם. געזאָגט דעם טאַטען פון פאַרס "איסט", ברויט שיקען דזשעקסאָן ראל דעליווער. דער טאַטע האָט אים שווייגענדיג גע-דריקט די האנט. די מאַמע האָט געווישט מיט'ן פאַר-

טון די אויגען, די שוועסטער האָט געבליפעט אין וויי-קעל פון תּויו. ער איז שנעל אוועק. דערגרייכט "איסט", אין וואָס ווייטער? ... אַס איז ער פּעלד. וועלען האָבן זייער אַ גינסטען אַפּקלאַנג אויך אין דעם שטויטען פּערבאַנד פון פּערדע-ראַטייטע שטאַטען, אין אויסטראַליע, וואו אַ אַרבייטער פרעמיער, לאַיענט, רעגירט מיט דער הילף פון אַ ליי-בעראלער קאָליציע.

און נירדילאנד איז נישט אַליין. און דאָס וואָס מיר האָבען געשריבען וועגען ניר-זילאנד קען דעזענט ווערען וועגען דעם גרויסען עלעק-שאַן זיג, וואָס די סאָציאַלדעמאָקראַטישע אַרבייטער פאַר-

טון די אויגען, די שוועסטער האָט געבליפעט אין וויי-קעל פון תּויו. ער איז שנעל אוועק. דערגרייכט "איסט", אין וואָס ווייטער? ... אַס איז ער פּעלד. וועלען האָבן זייער אַ גינסטען אַפּקלאַנג אויך אין דעם שטויטען פּערבאַנד פון פּערדע-ראַטייטע שטאַטען, אין אויסטראַליע, וואו אַ אַרבייטער פרעמיער, לאַיענט, רעגירט מיט דער הילף פון אַ ליי-בעראלער קאָליציע.

און נירדילאנד איז נישט אַליין. און דאָס וואָס מיר האָבען געשריבען וועגען ניר-זילאנד קען דעזענט ווערען וועגען דעם גרויסען עלעק-שאַן זיג, וואָס די סאָציאַלדעמאָקראַטישע אַרבייטער פאַר-

אין דער וועלט פון אַרבייט

בענעפיטס פאַר קראַנקע און אינוואלידען, געשניטען די פּראָצענטען אויף מאַרטגעדושעס פון פאַרמערס און הויז-אייגענטימער, געלייגט דעם פונדאַמענט פון דער נאַציאָ-נאַליזירונג פון באַנקען און קרעדיט, אַנגעפאַנגען אַ פאַר-צווייגטע פּראָגראַם פון סאָציאַליזירן די וויכטיגסטע אינ-דוסטריען און פון פּלאַנירן דאָס גאַנצע פּאָליטיק-ווירט-שאַפּט."

אַלע קאַפיטאַליסטישע פאַרטייען האָבען ערב די וואח-לען זיך פאַראייניגט ארום דער נאַציאָנאַלער פאַרטיי און אויסגעגעבען אַ פאַרמענען מיט געלט אויף פּראָפּא-גאַנדע געגען דעם רעוואָלוציאָנערען פּראָגראַם פון דער לייבאַר פאַרטיי. דער גענטי-לייבאַר בלאק האָט קאָג-טראַלירט אלע צייטונגען פון לאַנד, און אלע פּריוואַטע ראַדיאָס. די אַרבייטער האָבען געהאַט נאָר זייער קליינע צייטונג, אַ וואַכענבלאַט, און די ראַדיאָ פון דער רע-גירונג אויף אַפּצושלאָגען די אַטאַקע און בלבלום פון די גענגער און געווינען די סימפּאטיע פון די פאַרמערס. דער רעוולוטאַנט פון די וואלען האָט באַוויזען אז דאָס האָט זיך די אַרבייטער פּאָליקאַם איינגעגעבען. עס זיינען ערוויילט געווארען 55 לייבאַר דעפּוטאַטען און 25 פון דער "פאַראייניגטער" נאַציאָנאַלער פאַרטיי. 55 אַרבייטער און 25 קאַפיטאַליסטישע דעפּו-טאַטען, קען דען זיין אַ בעסערער באַוויזן אז די ראדי-קאַלע סאָציאַליסטישע פּראָגראַם פון דער אַרבייטער פאַרטיי האָט שטאַרק אויסגעוויזען נישט בלויז ביי די אַר-בייטער, גרויסע מאַסן פון צווישען די מיטעל-קלאַסע און פאַרמערס האָבען, ווי-עס ווייט אויס, אויך געשטימט פאַר דער לייבאַר פאַרטיי.

און עס קען נאָר קיין צווייפל נישט זיין, דאָס די וואלען אין ניו יאָלאַנד וועלען האָבן זייער אַ גינסטען אַפּקלאַנג אויך אין דעם שטויטען פּערבאַנד פון פּערדע-ראַטייטע שטאַטען, אין אויסטראַליע, וואו אַ אַרבייטער פרעמיער, לאַיענט, רעגירט מיט דער הילף פון אַ ליי-בעראלער קאָליציע.

און נירדילאנד איז נישט אַליין. און דאָס וואָס מיר האָבען געשריבען וועגען ניר-זילאנד קען דעזענט ווערען וועגען דעם גרויסען עלעק-שאַן זיג, וואָס די סאָציאַלדעמאָקראַטישע אַרבייטער פאַר-

טון די אויגען, די שוועסטער האָט געבליפעט אין וויי-קעל פון תּויו. ער איז שנעל אוועק. דערגרייכט "איסט", אין וואָס ווייטער? ... אַס איז ער פּעלד. וועלען האָבן זייער אַ גינסטען אַפּקלאַנג אויך אין דעם שטויטען פּערבאַנד פון פּערדע-ראַטייטע שטאַטען, אין אויסטראַליע, וואו אַ אַרבייטער פרעמיער, לאַיענט, רעגירט מיט דער הילף פון אַ ליי-בעראלער קאָליציע.

אַלע קאַפיטאַליסטישע פאַרטייען האָבען ערב די וואח-לען זיך פאַראייניגט ארום דער נאַציאָנאַלער פאַרטיי און אויסגעגעבען אַ פאַרמענען מיט געלט אויף פּראָפּא-גאַנדע געגען דעם רעוואָלוציאָנערען פּראָגראַם פון דער לייבאַר פאַרטיי. דער גענטי-לייבאַר בלאק האָט קאָג-טראַלירט אלע צייטונגען פון לאַנד, און אלע פּריוואַטע ראַדיאָס. די אַרבייטער האָבען געהאַט נאָר זייער קליינע צייטונג, אַ וואַכענבלאַט, און די ראַדיאָ פון דער רע-גירונג אויף אַפּצושלאָגען די אַטאַקע א

אין סאן אנטאניא, מעקסעס, האלט עס ביי אן אל

וואס עס הערט זיך אין דער אינטערנעשאנאל

נערעכטיגקייט

דורך דער פארנאמענעם מאנאט זיינען אונזערע יוניאנס געווען אזוי פארנומען מיט דעם פאליטישען קעמפער, אז די מיהרער האבען געהאט ווייניג צייט צו לאזן אונז וויסען וועגען דער ארגאניזאציעלער ארבייט און די פאסירונגען אין זייערע יוניאנס דורך דער צייט. דערצו נאך איז די אינדוסטריעלע לאגע אין די מדינות קליידער טרעידס נישט געווען קיין איי-בערינג גוטע דעם סעזאן. ווייניג ארבייט און די שווע-ריגקייטען וואס דאס בריינגט מיט זיך, האט געדריקט אויף אלע אונזערע ארגאניזאציעס. די יוניאנס האבען געמאכט וויי באזונדערס פארזיכטיג אין אונזערענעמען ארגאניזאציעס קעמפענס אויסצוברייטערען דעם יוניאן קאנטראל אין ניווע שטער. דאס מינט אבער נישט אז די ארבייט אין די יוניאנס האט זיך אפגעשטעלט. די ארבייט האט בלויז גענומען אן אנדערע וועג, עס זיינען באנוצט געווארען אנדערע מעטאדען. דער קאמף אבער אנטוואלטען אונזערע פאזיציעס און פארשטארקן קען זיי האלטן אן.

שטונדן-שכירות געזעץ אין קראפט: אינטערנעשאנעל אויף דער וואך

דער "פעיר לעיבאר סטענדערד עקס" לויט וועל-כען עס וועלען באשטימט ווערען מאקסימום ארבייט שטונדען און מינימום שכירות פאר אלע ארבייטער אין לאנד, איז שוין אריין אין קראפט דעם 24טן אקטא-בער. כאטש די פריווע קליידער אינדוסטריע וועט זייערע ווייניגער בארייט פון דעם געזעץ ווי די שוואך-ארגאניזירטע טרעידס, ווייל די ווייט גרעסטע מערה-ווייט אונזערע ארבייטער האבען העכערע "סטענ-דערס" ווי די וואס דער געזעץ קען באשטימען, זיי-נען אבער אונזערע יוניאנס שטארק פאראינטערעסירט אז די סטענדערדס וואס וועלען באשטימט ווערען פאר דער פריווע קליידער אינדוסטריע זאלען זיין אזוי הויך ווי וואס וועט דארטען באשטימען די סטענדערדס זאל זיין אן ארבייטער פרינציפלע. מיר זיינען פאר-אויסערעסירט אין דעם איבער צוויי אורזאכן: ער-שטענ, ווייל עס זיינען נאך אלץ פאראן א ביסעל סטענ-שטענער אין פארווארפטענע ווינקלען פון לאנד, וואו די באדיינגען זיינען נאך נידעריגער ווי די סטענ-דערס וואס דער געזעץ קען איינשטעלען אין וואס בעסטערען די באדיינגען פון די ארבייטער אין די שטענער און דער חוב און די אויפגאבע פון אונזער

אונזערענעמען און ארבייטער פון דער גענעראל עקזעקוטיוו פאר דעם וואס האט געזאגט ערעפענע ווערען דעם 14טן נאוועמבער, וועט זיך פארמאלען פיר טעג פרייהער, דעם צענטען נאוועמבער, אין וואשינגטאן. די אור-זאך איז ווייל דער מיטגליד וועט דארפן באשליסען, אויב די אינטערנעשאנאל זאל זיך באשליסען אין דער קאנווענשאן וואס די סי. א. א. האט פאררופען פאר'ן 14טן נאוועמבער אין פיסטבורג. די שטעלונג פון

א טיילווייזע איסנאמע פון דעם שטונדען-געזעץ אין באצונג די מאקסימום צאל שטונדען וואס זיי מענען ארבייטען א וואך ווערט געמאכט פאר אזוינע וואס ארביי-טען אונטער אן אמאל'ען קאלעקטיווען אפמאך, בתנאי אז זיי טארען נישט ארבייטען מער ווי 2,000 שטונדען א יאר. דער געזעץ פארבאט צו מאכען אונטערשיידען אין די באדיינגען לויט געגענדען אין וועלכע די פאבריק-קען אדער אונטערנעמונגען געפינען זיך. עס באפעלט אבער צו נעמען אין אכט די קאסטען פון פראכט. קאסטען פון לעבענס מיטלען, פראדוקציעס און אונטער-עטאבליטע שכירות אין דעם געגענד און ענליכע פאק-טארען.

אינדיוידועלע ערלויבעניש קען געגעבען ווערען צו ארבייטען פאר ווייניגער ווי דער מינימום סקעיל צו לערנער, אפערענטעס און קליינעס. די דורכשניט פון דעם געזעץ ליגט אין די הענט פון דעם אדמיניסטראטאר פון שטונדען-שכירות געזעץ אין דעפארטמענט און לעיבאר. די אויפמאכונג ווע-גען קינדער ביינאך האט דערקלערט דאס געזעץ ווע-פון דער קינדער ביינאך אין דעם דעפארטמענט קע-טערזין פ. לענדער.

וועגען קינדער ארבייט

"קיין פראדוקציע" — וואס די אפציעלע אויס-מישונג פון געזעץ — פארבאט אדער הענדלער, סאר נישט איבערשיקען אדער בריינגען צום איבערשיקען

דער אינטערנעשאנאל, ווי באוואוסט, איז פאר פרידען אין דער טרעיד יוניאן באוועגונג און געגען וועלכע נישט איז שריט וואס קען מעגליך מיהרען צו א פער-מאנענטער שפאלטונג אין די אפעריראנער יוניאנס. דאס ארגאניזירען זיך פון דער סי. א. א. אויף א פער-מאנענטען באזיס וואס איז די אבויכט פון דער בא-העלטיגונגס-מאטעריעל קאנווענשאן, קען מעגליך מיהרען צו פארשטארקען דעם קריג צווישען די צוויי טיילען פון די יוניאנס און די גענעראל באקארד וועט דעריבער דארפן באשליסען ווי צו האנדלען.

די גענעראל עקזעקוטיוו וועט ביי דעם מיטגליד אויס-הערען א בארייכט פון דער ספעציעלער קאמיטע וואס די לעצטע קאנווענשאן פון דער אינטערנעשאנאל האט באשטימט אונטערזוכען די מעגליכקייטען צו בריי-גען פרידען אין דער אפעריראנער טרעיד יוניאן פאר-וועגונג. די קאמיטע וועלכע באשטימט פון די ווייט-פרעזידענטען לואידזשי אנטאניני, דזשוליוס האקמאן און איידאר נאגלער האבען זיך לעצטען מאנאט געטראפען מיט די מיהרען פון דער אפעריראנער טרעיד יוניאן לעיבאר און דער סי. א. א. ביי דעם קומענדיגן מר-טייג פון דער גענעראל באקארד וועלען זיי אפגעבען זייער בארייכט.

איז דער פלאק דושיאנס באאדער

די לעצטע צוויי וואכען אין סעפטעמבער און די ערשטע צוויי וואכען אין אקטאבער, האט די ניו יארק קער פלייטאג דושיאנס באקארד דורכגעפירט דיסקוסיעס יעדען פרייטאג אונטער איבער טרעיד און ארגאניזאציע-צאנלעך פארנעם פון דער יוניאן און וועלכע עס האבען אנטלייג גענומען דער גאנצער סטעף פון דער דושיאנס באקארד, די ביונעס אגענטען און דעפארטמענט מענ-דערס פון אלע אפטיילונגען און טעריטאריעס. דושי-געראל מענעדזשער איידאר נאגלער האט די פארזא-לונגען גערופען און ער איז געווען פארויבער ביי די דיסקוסיעס. געבענדיג דעם טאג די פארזאמלונגען האט נאגלער אנטוויזען אז דער צוועק איז זיך דורכצו-רעדען אפגענומען איבער דער לאגע און די איבלען פון וועלכע דער קלאק טרעיד אין ניו יארק ליידט און ער וועלכע מיטלען עס קענען און דארפן אנטווער-ווערען צו פארבעסערען די לאגע. ביי די פארזא-לונגען איז דיסקוסירט געווארען פארשיידענע פאק-טארען פון די באשעס ווי אזוי אפצושטעלען דעם אונטערשייד אין באדיינגען אין די פארשיידענע גע-גענדען. ביונעס איידזשענטס האבען אנטוויזען אויף

סחורה אין האנדעל צווישען שטאטען וואס איז פראד-צירט געווארען אין א פאבריק וואו עס איז באנוצט געווארען. אונטערזייענענע קינדער ארבייט פאר דריי-סיג טעג נאכדעם ווי אזוינע סחורה אין אויפגע-בען געווארען פון פאבריק. אונטערזייענענע קינדער ארבייט ווערט אזוי פארשייטעט:

- 1) דאס באשעפטיגען פון קינדער אונטער 16 יאָהר אלט אין וועלכער עס איז באשעפטיגונג. אויס-ער קינדער צווישען 14 און 16 יאָהר, וואס ווערען באשע-טיגט נישט בייים פראדוקציע אדער אינסטראקציע און בלויז דאן ווען דער הויפט פון דער קינדער ביינאך באשטימט, אז עס וועט נישט שטערען זייער לערנען, זייער געזונט און וואלווייז.
- 2) דאס באשעפטיגען פון קינדער 16 אדער 17 יאָהר האלט אין א באשעפטיגונג וואס דער הויפט פון דער קינדער ביינאך האט דערקלערט דאס געזעץ ווע-פון דער קינדער ביינאך אין דעם דעפארטמענט קע-טערזין פ. לענדער.

אויסנאמען ווערען געמאכט

אויסנאמען זיינען: קינדער אפטייער אין פל-אטער און מאוואס; אזוינע וועמען די עלטערע יאר-צייטע אפטייערע באנוצען נישט בייים פראדוקציע אדער אינסטראקציע פון סחורה. קינדער וועלכע ווערען שטענדיג ביי פער ארבייט אין דער צייט וואס זיי ווע-פון לויט דעם געזעץ נישט זיין אין סקול.

פארשיידענע פלעצער, וואו דער יוניאן קאנטראל מוז פארשטארקט ווערען. עס איז אויך גערעדט געווארען וועגען דער נויטיגקייט זיך צו האלטען שטריינגער צו די פרייען וואס ווערען געטעסעלט אז זיי זאלען טאקע געצאלט ווערען און די פראגע פון א ישראלינגע טיי-לונג פון ארבייט אין די שטערען.

פלאק באס דארף צאלען 150 מויווענד דא-לער בעק פני

אן אנטשיידונג פון דער לעיבאר רילעישאנס בא-ארד דעם מאנאט האט געדורכט דער פירמע קעס-לער און ראבינאוויץ, וועלכע געהערן אונטער דעם נאמען "ליטעל פרינס" צו באצאלען די הונדערט און פופציג ארבייטער וואס זיי האט אויסגעשלאסען לעצטעס יאָהר פאר וויער געלט פארלוסט. מען שאצט, אז די סומע וועט אנטרעפן ארום הונדערט און פופציג טויזנטע דאלאר.

די פירמע איז פרייהער געווען א טשילדערן דרעס-הויז און האט געהאט אן אגרימענט מיט לאקאל 91 יאָהר אָפּס איז געווען אין 1850 בראדוועי און דער שאף אין יוניאן סיטי, ניו דזשירזי. ווען די פירמע האט אנגעהויבען פראדוקציען טשילדערעס קאסט און סנאָו סוטס, זיינען זיי אונטערגעפאלען אונטער דער ווייטזייער פון דער קלאק דושיאנס באקארד און, נישט וועלכענדיג איינשטעלען די באדיינגען פון דער קלאק אינדוסטריע, האבען זיי ארויסגעמוסט דעם שאף נאך קאלאביא, פענסילוועניע, לאַנדענדיג די ארביי-טער פון יוניאן סיטי אָון באשעפטיגונג.

די יוניאן האט די פירמע פארקלאגט פאר דער לעיבאר רילעישאנס באקארד און האט ארויסגעקראנען אן אנטשיידונג אז די פירמע מוז באצאלען די הונדערט און פופציג ארבייטער פון איהר שאף אין יוניאן סיטי פאר וויער צייט פארלוסט פון דעצעמבער, 1937, אן ווען זי האט אָוועקגעמוסט דעם שאף. די פירמע איז אויך געדורכט צוריקגענומען צו דער ארבייט די אלע ארבייטער וואס האבען געארבייט אין יוניאן סיטי שאף אין דער צייט וואס ער האט אָוועקגעמוסט; צו-ריק עפענען דעם שאף אין יוניאן סיטי אדער בא-צאלען די עקסעסענסעס פאר אריבערמופען די פאמיל-ליעס פון די 150 ארבייטער נאך קאלאביא. דאס רעכענט מען וועט דער פירמע דארפן קאסטען נאך 30,000 דאלאר. די פירמע מוז אויך פארמאגלען מיט דער דושיאנס באקארד און נאכקומען די סטענדערדס פון דער קלאק אינדוסטריע.

איז דעם טרייד אין ניו יארק

כאטש דער אגרימענט אין דרעס טרעיד געהט אויס אין דריי מאנעט אָפּס, איז ווען די שורות ווע-רען געשריבען נאך קיין אפציעלע פארזאמלונגען וועגען באדיינגען פאר'ן נייעס אגרימענט נישט אנגע-פאנגען געווארען. היינטער די קוליסען געהערן אן אפטיילע מאנעווערען אין די אפטייערענע גומא, ווייט-זאכליך אין דער פאפולאר פריי גרופע. דאס האט אבער מעהר צו טאן מיט די אינערליכע אפטייערען פאליטיקס ווי מיט די באדיינגען צו דער יוניאן, כאטש, טאטירליך, וועט יעדער צו אויך אריינשטעלען איינער-ארייטעלע פראבלעמען, וועלכע זיינען נוגע אויך די ארבייטער.

לויט אלע ווארשיינליכקייטען אבער וועלען קיין באדייטענע ענדערונגען אין די באדיינגען נישט גע-מאכט ווערען דאס יאָהר, און עס וועט דערגרייכען ווע-רען א פרייליכער סעטעלמענט. ווייט פרעזידענט האב-מאן, דרענעראל מענעדזשער פון דער דרעס דושיאנס באקארד האט איינפאך ערקלערט, אז די יוניאן וועט האטען צו זעהן וואס די בלייבנדיג אפטייערענע ווע-לען האבען צו צענטערען אויפ'ן פארשלאג פון איי-פארשיל טשערמאן צו פארמאגלען דעם נייעס אגרי-מענט וואס מיהרע אום נישט צו שטערען דעם פארייג-סעזאן דורך אונגעוויסנהייט.

די דושיאנס באקארד געהט דערוויילען אן מיט איהר ארבעט אויפצופאסען אויף די יוניאן באדיינגען און ארגאניזירען די שטערע וואס וועלען זיך ארויסצורעדען פון יוניאן קאנטראל. דורך די לעצטע פאר וואכען האט די דושיאנס באקארד ווידער איינגעמאכט דריי טויזנטע דאלאר פון פירמעס וואס האבען פארבירט "שטילזען" פון זייערע ארבייטער דורך צאלען נידערי-

גערע פרייען אדער אנגעבען העכער געפרייטע דרע-סעס אלס ביליגערע דרעסעס אום צו קריגען עס גע-סטעלט ביליגער. די דריי פירמעס וואס האבען גע-מוזט צוריקצאלען די גרעסטע סומען זיינען: די "ראק-סאנא דרעס" וועלכע האט באצאלט 1,000 דאלאר; די "ד. ר. א. דרעס" — 500 דאלאר און "פראנארו דרעס" — 550 דאלאר.

דאבעל'ן פי איי דרעסמאכער ארגאניזירען זיך

איבער 500 דרעסמאכער וואס ווערען באשעפטיגט ביים דאבליו. פי. איי. פראיעקט האבען אפגעמאלטען א ספעציעלע פארזאמלונג צו דיסקוסירען באדיינגען ביי דער ארבייט און ווי אזוי צו פארבעסערען די בא-דיינגען. דער מיטגליד איז אדריסטירט געווארען פון ווייט-פרעזידענט טשאַרלס זימערמאן, מענעדזשער פון לאקאל 22 און פריינאט אליווא. מענעדזשער פון פא-פולאר דעפארטמענט פון דער דושיאנס באקארד, זי-מערמאן האט אין זיין רעדע אנגעוויזען אז די מעגליכ-קייטען פאר דער יוניאן צו באאיינפלוסען ארבייטס-באדיינגען ביים פראיעקט איז באגרעניצט דורך די רעגירונגס-דעגולאציעס וועלכע מיר קענען נישט ענ-דערען. הייפנטאכליך האט זיך זימערמאן אפגעשטעלט אויף דעם רול אז אום צו קענען קריגען ארבייט אויף דעם פראיעקט מוז איינער זיין אין ניוט און נישט האבען קיין אנדערע מיטלען צום לעבען. דאס איז עטוואס וואס די יוניאן קען נישט ענדערען. ער האט אבער אנגעוויזען אז אין די ראמען פון געזעץ טוט די יוניאן וואס זי קען צו פארבעסערען די באדיינגען ווי ווייט מעגליך. אזוי האט ער ערקלערט וואס די יוניאן איצטער צו פארקלערען די שטונדען וואס די ארבייטער מחנען ארבייטען אום צו באשיצען די סטענדערדס וואס זיינען איינגעשטעלט אין דער דרעס אינדוסטריע.

די ארבייטער האבען דורכגעפירט א לעבעדיגע דיסקוסיע איבער די פראבלעמען פון די ארבייטער ביי דעם דרעס פראיעקט. שוועסטער יעטא הארן איז ער-וועהלט געווארען שטייערלידיג און עס וועלען ערוועהלט ווערען שטייערלייט אין אלע אפטיילונגען וועלכע ווע-לען שטעהן אין אייגנער פארבינדונג מיט דער יוניאן.

משידרען דרעס לאקאל פייערס וילבער יובילי

דער טשילדערן דרעס, הוה דרעס און בעטהאראב ארבייטער יוניאן, לאקאל 91, פירערט דעם מאנאט א טאפולעסען וילבערנעם יובילעי. עס איז 25 יאָהר זינט די צוויי לאקאלס, 41 און 50, וועלכע זיינען שפעטער פאראייניגט געווארען אין איינעם לאקאל 91, זיינען ארגאניזירט געווארען און עס איז אויך 25 יאָהר זינט דער מענעדזשער פון דער יוניאן, ווייט-פרע-זידענט הערי גרינבערג איז געווארען די ווייט-פרע-זידענט פון דער אינטערנעשאנאל לעידס גארמענט וואריקערס יוניאן.

ווען מען דערמאנט זיך די באדיינגען פון די אפטייערע ראפער און קימאנאס מאכער, טשילדערן און הויז דרעס מאכער, מיט 25 יאָהר צוריק ווען די יוניאנס זיינען ארגאניזירט געווארען אין 1913, מיט די באדיינגען אונטער דעם אגרימענט וואס איז אונ-טערגעשריבען געווארען דאס יאָהר. האבען די ארביי-טער פון דעם טרעיד זיכער געווארען צו פרעהען זיך און שטאליצירען מיט זייער יוניאן. די וואך וואקסירען מיט געצאלט, וואס יעדער מיטגליד פון דער יוניאן קרייגט דורך דער יוניאן צו זי האט א שאף אדער איז אויסער ארבייט, אונטער דעם אפטייערע אגרימענט טרעפט, דוכט זיך אן באל און פיל ווי אן ארבייטער פון דעם יוניאן אונ-טערגעשריבען געווארען אין א מאנאט שווערע ארבייט אונ-טער א ניי-אויפגעבונג שטונדען וואך אין 1913. עס איז יעדער יוניאן וואס האט א פארבעסערונגען מעגליך געמאכט. און די ארבייטער פירערען מיט רעכט דעם וילבערנעם יובילעי פון יענעם געבורטס-טאג פון זייער יוניאן.

די אפציעלע פייערונג וועט פארקומען דעם 19טן נאוועמבער, מיט א רייכען באשעפטיגונג אין קארנעג האל און מיט א מיטעל-נאכט באשעפטיגונג נאכ'ן קאנצערט אין פארק סענטראל האל. דער לאקאל נישט אויך ארויס א באזונדערס רייכען סאנאוועריר זשורנאל וואו זיי געשיכטע פון דעם לאקאל, זיינע קאממענט און דער-אויסן.

גרייכונגען, אזוי גוט ווי די פארדינסטען פון זייער מענעדזשער, ווייט-פרעזידענט גרייבער און זיין אר-בייט ווערען ארויסגעבראכט אויף א עהרע-עפעקטיווען אופן. אין דעם זשורנאל זיינען אויך דא באגריסונג-גען פון אלע די וואס האבען מיט גרייבער'ען צוזאמען געארבייט, געליטען און פרעהן זיך איצט מיט זייער אונזער אלעמענס ערפאלג. די זשורנאלען וועלען אויסגעטיילט ווערען צו די אלע געסט וואס וועלען זיין ביי דער פייערונג. טיקעטס פאר'ן קאנצערט זיי-נען שוין צום פארקויפען אין אָפּס פון לאקאל 982 בראדוועי. צו מיטגלידער ווערען די טיקעטס פארקויפט פון 25 סענט ביי א דאלאר. זייטנע מענשען דארפן צאלען געוויינליכע פרייען, וואס מען רעכענט אין קארנעג האל צו קאנצערטען. באשטעלונגען פאר טיקעטס דארפן אדריסטירט ווערען צו ברוכער מאַי-ס בערקאוויץ, טשערמאן פון דעם יוביליאום קאמיטעט.

כאטש ארבייטער יוניאן לאקאל 132 באנייט אגרימענט אין פלאסטיק טרייד

די באטאן און נאדעלטי ארבייטער יוניאן, לאקאל 132 פון דער אינטערנעשאנאל האט באנייט דעם אג-רימענט מיט דער "פלאסטיק מאטעריעלס ווערס" סיעזישאן און האט געקראנען עטליכע פארבעסערונג-גען פאר די ארבייטער.

אן דער אפטייערע יוניאן זיינען אנגעשלאסען ארום פערציג מאטעריעלס ווערען פון באטאנס, באקעלט און אג-דער באפאונגען פאר פרויען קליידער געמאכט פון פלאסטיקע מאטעריעלען. אין זייערע שטערען ווערען באשעפטיגט ארום פערצען הונדערט ארבייטער. ווען דער אגרימענט מיט דער אפטייערע יוניאן אויסגעגא-גען, האבען די מאטעריעלס ווערען געפאדערט א פאר-לעגערונג פון דער ארבייטס וואך צו 44 שטונדען, א שנים פון צעהן פראצענט אויף די שכירות און אג-דער קאנצעסיעס. די יוניאן האט אויך ארויסגעשטעלט א רייע פארזענדונגען פון העכערע שכירות, א מינימום סקעיל און א בעסטערע קאנטראל אין די שטערען. נאך לאנגע פארמאגלען, באנוצענע פון א סטריק וואס האט געדויערט 4 טעג, איז דער אגרימענט געווארען באנייט אויף די וועלכע באדיינגען מיט פאלגענדע אויסבעסירונגען פאר די ארבייטער:

- 1) די בעלי-ביתים פארמאגלען זיך צו דינגען נייע ארבייטער בלויז דורך דער ארבייטס ביינאך וואס די יוניאן וועט איינשטעלען אין טרעיד.
  - 2) קיין ארבייטענבער טאר נישט ארויסמופען דעם שאף ווייטער ווי פינף טענט פער פון דעם פלאץ וואו ער געפינט זיך איצט. דורך דער צייט, וואס דער אגרימענט וועט זיין אין קראפט.
  - 3) ווען אן ארבייטער ווערט גערופען אין שאף, מוז מען איהם געבען ארבייט פאר ווייניגסטענס פיר שטונדען אדער געצאלט פאר דער צייט.
  - 4) עס ווערט איינגעשטעלט א געמישטע קאמ-יטע פון פארטרעטער פון דער יוניאן און פון דער אפטייערע, צו דריי פון יעדען צד, אויפצונעמען סכסוכים וואס וועלען אנטשטיין און זיי שליסטען.
- די פארהאנדלונגען און דער סעטעלמענט איז גע-מאכט געווארען פון א קאמיטע פון דער יוניאן אג-גמירט פון מענעדזשער פון לאקאל. מארשין פעלד-מאן. פיר ניי-יויאן שטערען זיינען אויך ארגאניזירט געווארען דורך דער צייט פון סטריק.

איז נישטגודס לאקאל 155

דער נישטגודס לאקאל 155 — באריכטעט מענע-דזשער לואיס נעלסאן, האט דורך דעם מאנאט אַרביי-טער ניוירט הונדערטע ארבייטער און געצוואנגען זייערע בעלי-ביתים אונטערצושרייבען אגרימענט מיט דער יו-ניאן. פאלגענדע פירמעס האבען געסעטעלט: סי. ענ-עם, מילברוק, קעשמיר, לעווי ענד ראטענבערג, סע-סאן, פענענט, הילקערס און ג. און פ. ז. נעלסאן האט אויך באריכטעט פון דער עקזעק-טיוו.

אין דער קלאַוקמאַכער יוניאָן אין און פרייד

אין די ערשטע נומערען פון „וואנגארד“ האט מען
ווייניג געשטענען דערשטען באזארג פון דער קלאקן
מאכער „ניגא“, דערע זינגענדיגעלעכענע קאסטלען. אלע
געזאגטע געמיסטען און שטעכערעטלאך, אינטינאציעס און פער-
זענאכטע גאנצליך, זיינען „געווינדעטע“ ווארען ווייט-
וועקליך דער דאמינירטראיע פון זייער קלאקן; ספע-
ציעלע האבען זיי „געזאגט“ צו נידעלס“ צו בר. ל. ליווי,
וועלכער אין קענטניש ווערט צו וויסען סארדאס) סאר
זי א דארען אין די אינגעל...

ווען בר. ל. ליווי איז נאך געווען געזונט, האט ער
זיך ביי די מיטגלידער פון קאטא 117, א ספעציעל „גער-
מאנען אויפן“ בעכעל, נאטירליך איז ער אויף זי דער
ערשטער ניט אנגעפאלען. די „אינציאטיווע“ האבען גע-
מאנען דער „דראקטור“ ביי דער „סאטורטיוו מיטליך“
און זיינע „מאטראלערס“. מיט די מיטגלידער מיטגען פון
קאטא 117 האבען זיי פרובירט איבערצוגען מינדליך דאס
עלעכע האט זי האבען אין זייער בילעטלע אנגעפאלעטעל
פערמיטליך. זיי פלעגט אלע וועק קורנען ענווע מען-
אקאייטעט צו רידען; בר. ל. ליווי האט אפילו אים-
נאך געפערעל בעכענען, מען זאל אים „דראקטור-איר-
ענציעס“ מארגענענען, בר. ל. ליווי געצוין די מעגליכ-
אייט „זיך ריכטיג אויסצורידען“. אבער נאכדעם ווי
זיי פירערשאפט פון קאטא 117 (ספעציעל בר. ל. ליווי)
האט געשטערט אויף די „קריטיק“ פלעגט אלע מען
ער שטענדיג און די פאליסי פון דער דאמיניסטרא-
ציע, כמעט איינשטיימיג גומענדיק ווערען. ווייטער, ווי
וועמען „כנס לעצער“ פלעגט מען די מיטגלידער

GERECHTIGKEIT (*Justice*)

הערצת פ"ק"י

Price: 10 Cents

די אינטערנעשאנעלע
שלם אן
אונטערענגיגע
וויזאן.
 וועט איבערשטעלט ווערען און
 יינען בארעטונג בלייבט די
 ערשטענגיגע וויזאן, אויסער ווען א רעגולערע דער פסע
 דערעל קאנטענענשן מוז דער אינטערנעשאנעלע וועט גיין
 דערשן באשליסען.

אין דער רעזאליציע האט אין אנגענומען געווארן
אין אומשטאנדיק מיט ווערט די גענעראל עקזעקוטיווע
באאיינשטאנד, אינצונאמען אלע מיטלען צו שליסטען
עס סכסוך אין דער מעדיקאציען אריינרעדן באזונג
בדי ויאל אינספייטן די געמיינע פון א געזונטער
דואל יוגנט, אין עס ווערט דערציילט געוועט, אז די
גענעראל עקזעקוטיווע, וואל האבן די וועלט צו
האנדלען אין דער פראגע, ווי צו פארשטייט, ביז צו
דער קומענדיקע קאנפערענץ. דער באשלוס און דער
גענעראל עקזעקוטיווע אין איר מיטינג אין ווענייזשען
אין דעריבער בינדענדיג און דאס אינספייטן ווערען
פון אלע מיטלען פון דער יוגנט.

עס דארף דעריי אריין אונטערשטאנען ווערען,
אז די באשלוס פון דער גענעראל עקזעקוטיווע אין
די געזען בלויז וועגען דער סי. א. ג. נאר אין
הענט דער אמעריקען מעדעצינישן פון לעיבאר, דיי
אינפערנעשאנעל אין דורך דעם באשלוס פון דער גענ
געראל עקזעקוטיווע ערקלערט געווארען פאר אן אונ
אפהענגיק יוגנט, וואס באלאנגט צו קיין איינער פון
א צענטראלע ספרדי יוגנט קערפערשאפט אין אפצו

רִיקָא.
עס וואלט געזען פאר דער גענערלעקע קעקסטייט
א געזין וויכטיגע זאך צו באשליסען, עס וו געהט גיט
מיט דער סי. אי. א. שטענען א גייע פערמאנענטע זעלבסטי
אסטיגענע גענערלעקע טרעיד וויינאן קערערשטאט.
שטערנענדיגע האט פון אנטפאנג אן, ווען וו איז
געשטאנען צו דער סי. אי. א. קלאר געמאכט פאר
וועלכע צוועקען וו טוט עס און וו ווייט וו האט כדעה
אן געהט. וו ערקלערט אן געמאכט געווארען פון
דער גענערלעקע קעקסטייט איין איר מיטינג אין דער
צעמבער 1935, אין קהילאנדה. עס ווערט אין איר
געזאגט:

„זוויזן מיר ווייניגן פאר אן ענדערונג אין די ארגאניזאציע פון פאסטערן, וועלכע ווערן אנגעווענדעט אין די פאסטער-קאנפערענציעס אינדוסטריעלן און אזוי ווי מיר באגרייפן, אז גרעסערע און מער ערשטגלייכערע רעזולטאטן קענען דערגרייכט ווערן דורך געמישטע קאפי, וואס האבען צו צופעניגן דאס און פארשטעלן אז אנגעשלאסען אן דער קאמפאט פאר אינדוסטריעל ארגאניזאציען“ (פ. ט. א.) און אנדערע ווייניגן אזוי געבונדענע דער דאזיקע קאמפאט איז פולע שטיבער וועט לעגן ווי (ד. ט. א.) וועט זיך האלטען ביי

אירע אריגינעלע אריינפאלען
די באדינגונג איז פלוצ, פון געפאנגען אן געווען, אז
די איינפערשטעלענע וועט אזוי לענג שטיין מיט דער
ס.י.א. ווי לענג די ס.י.א. וועט זיך העלסטען
די אירע אריינעלע אריינפאלען. די ערשטע און
דעמאלט בעסטעס געזעצן פאר דעם וועג פון פארזי-
כערע זיך גלייך פון געפאנגען אין דעם פאל ווען די
ס.י.א. וועט זיך געמיינלעך אין א דראגל יוניאן
באזענען. זי דאס איז אריינגעבראכט געווארען אין
דער דעקטעט וועגען דער פארשטע.

ווען עס האט, פלוצ, פאסירט, אז די ס.י.א. האט
זיך אנגעשטעלט אין א דראגל יוניאן באזענען.

די שטעלונג פון דער לעיבאר
פארטיי צו די אמענדמענטס

דאס איז א פארזוך פון די יושילימי קארטן-
רייזשענט און די פרוויליגורמע גרופען צו פארקויפן-
לען די שטימיניסטראטיווע אגענטורען פון ספעיעל
דורך פארטרעטערען די מאכט פון די קארטאס. שטימט
געטון דאס.

מער 6 — שטימט יא.
עס איז באקעניגט. פער עס אנערקענט און
באשטאטט פון די גרונד-רעכטן פון די
זיכטיגער. עס איז שוין פאראויס. שטימט פאר.
מער 7 — שטימט זיך.

דער סעקענדעמער וואס צו פארגיבען מ'פאר-
צופאלע פארטערעטשעם געבען דעם ווילן ווי דער
נוי פארקער בעפעלקערונג. דאס איז די ענדליכ-
סעקע הענדלונג וון די בעשען סאלידישעם וון
דער קאנסטיטוציעלע קאנפערענץ. שטייט עס פארטער.
מער 8 - מ'ווארט דא

דעם איז ע שריט אין דער ריכטונג פון אונז-
ווערע אידדיקן פאר געזעלשאפטליכען וואוילווין. עס
איז נישט פאקלעך, אבער ענטהאלט פיל גוטעס. שטימט
פאר דעם.

[illegible]

אויסצוגעניצן די נעמען פון אלע אנדערע קאנדידאטן און פאר העלבע עס איז אינאיינאנציק וועגן קאנדידאטן. שרייבט אדער טעלעגראפיש צו אמעריקען לייג פארטי העדקוואדערס. 151 וועסט 40טע סטריט יארק. טעלעפאן לאנג איינער 5 — 0500.

GERECHTIGKEIT
A LABOR JOURNAL
Published every month by the
International Ladies' Garment Workers' Union

Office of Publication:
718 Bergen Ave., Jersey City, N. J.
General Office:
5 West 16th St., N. Y. C. Tel. WATkins 9-68

DAVID DUBINSKY, President
and General Secretary-Treasurer
DR. B. HOFFMAN, Editor

Subscription price, paid in advance, \$1.00 per year

Entered as Second Class Matter, August 7, 1912, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of August 4, 1912. Accepted for mailing special rate of postage, provided for in Section 1103 of Act of Oct. 3, 1917, authorized on Jan. 25, 1919.

באנגענט זיך ניט בלויז מיט אליין שטימען פאר דער לעיכער פארטיי. זעט אז אלע מיטגלידער פון אייער
אמאליע, אלע אייערע פריינד און שכנים זאלען גיין שטי מען און שטימען פאר די קאנדידאטען פון דער א. ל. פ.

AMERICAN LABOR PARTY CANDIDATES

	1 Governor ↓	2 Lieutenant Governor ↓	3 Comptroller ↓	4 Attorney General ↓	5 United States Senator ↓	6 United States Senator ↓
	 ★ 1A Clegg, etc.	 ★ 2A Clegg, etc.	 ★ 3A Clegg, etc.	 ★ 4A Clegg, etc.	 ★ 5A Clegg, etc.	 ★ 6A Clegg, etc.
	 ★ 1B Clegg, etc.	 ★ 2B Clegg, etc.	 ★ 3B Clegg, etc.	 ★ 4B Clegg, etc.	 ★ 5B Clegg, etc.	 ★ 6B Clegg, etc.
	 ★ 1C Clegg, etc.	 ★ 2C Clegg, etc.	 ★ 3C Clegg, etc.	 ★ 4C Clegg, etc.	 ★ 5C Clegg, etc.	 ★ 6C Clegg, etc.
	 ★ 1D Clegg, etc.	 ★ 2D Clegg, etc.	 ★ 3D Clegg, etc.	 ★ 4D Clegg, etc.	 ★ 5D Clegg, etc.	 ★ 6D Clegg, etc.

כדי צו שטימען פאר אלע קאנדידאטען פון דער אמעריקען לעיכאר פארטיי, דרייט ארונטער יעדען ליודער אין יעדער רייה. "סי" איבער דער גאנצער ברייט פון דער פּאָשין און לזום יי אין דער פּאָזיציע, ווי אילוסטרייט אין דער לעצטער זייט. נעמען און אלע קאנדידאטען פון דער אמעריקען לעיכאר פארטיי געפינען זיך אין רייה, "סי". די רייע שורה פון איבען. דרייט ארונטער די אלע זייטן וואס זיי לייערען און לאזט זיי אזוי.

ספרים עממית פאר אסעמבלי

<p>פאר סטעיט עממער גאווערנאר — הערבערע ט. לעמאן. לייטענאנט גאווערנאר — טשארלס פאלעטי. יו. ס. סענאטאָר (לענגע טערמין) — ראָבערט פ. גנער. יו. ס. סענאטאָר (קורצע טערמין) — דזשעקסאָן ט. שטאַטסלער — לענגדאן וו. פאָסט. אטאָרני דזשענעראַל — דזשעמייס וו. אַלכרי.</p>	<p>פאר אַלעמבלי קינגס קאָנטי לואיס ריבער אויגוסט קלענקס דזשארדזש ראָדערס סעלואַטשער פ. דע'אָמפּטע העקטאָרלע דזשיי. עלקסמאָרס אויזווין ספיינגאָם פיערע באַנגאָס דזשעקסאָן ט. שטאַטלעס אַיי. ברייטבאָרס הייסאָן וואַלדמאָן פערנע סטאַטקס</p>
---	---

קאנגרעסמען עט לארדזש :
קארטלין א'רעי.
מעטחיו דזש. מעריט.
דזשונעזע וואליענט
פאליטער בייגאנג
דזשען אי. בורק
דיוויד וועדעלינג
ערשור דזשוי. הארלי
פאטשעס אי. סמאן
ווא. פערליק מעריט
קליפארד מעקאווי
רעכערס וועגנער, דזשונאיר
אסטאר גריטס-רוורט

[illegible][illegible][illegible]